

Föreningsbandet

BRÖDRATIDSKRIFT FÖR STOR CAPITLET I FINLAND

AV SVENSKA FRIMURARE ORDEN

• Nr 4/2018 (86)

Utgivare
Stor Capitlet i Finland

Chefredaktör och ansvarig utgivare
Guy Catani

Redaktör
Peter Heinström
– materialbearbetning
Grafiker, Christel Westerlund
– layout och produktion

Redaktionssekreterare
Teljo Kolkka
– ekonomi, recipientuppgifter, prenumerationer

Redaktionsråd 2018
Guy Catani, ordförande
Peter Heinström
Teljo Kolkka

Regionredaktörer 1.12.2018

S:t Augustin, Mikael Baarman

Hans Henrik Boije, Per Fröberg

Axel Gabriel Leijonhufvud, Kim Isaksson

Phoenix, Alf Günsberg

Tyrgils, Alf Günsberg

Frimurarsamhället i Jakobstad, Sten Westerholm

Frimurarsamhället i Mariehamn, Rolf H. Söderback

Frimurarsamhället i Vasa, Anders Dahlbäck

Frimurarsamhället i Åbo, Patrik Sundell

Redaktionen adress
Föreningsbandet
Stor Capitlet i Finland
Nylandsgatan 9 F, 00120 Helsingfors
redaktionen@frimurarorden.fi

Föreningsbandets följande fyra nummer:

Nr	Utkommer	Materialinlämning
1/2019	1 mars (vår)	senast 20 januari
2/2019	1 juni (sommar)	senast 20 april
3/2019	1 sept. (höst)	senast 20 juli
4/2019	1 dec. (vinter)	senast 20 oktober

Annonssförsäljning
Annonsschef Bo Gerkman
bo.gerkman@tilinurkka.fi
Tilinurkka tel: 0400 449 724

Prenumerera på Föreningsbandet
genom inbetalning av prenumerationsavgift till
Föreningsbandets konto:
Aktia Bank FI36 4055 4020 0012 67 i Finland
Meddela vid betalningen prenumerantens
namn och postadress.

Prenumerationsavgifterna är:
EUR 20,- och omfattar de fyra följande
numren fr.o.m. inbetalningen.

Omslagsbild: Menoran.
Foto: Peter Heinström

Ledaren: Guy Catani	3
Menoran – symbolen för Gud Anders Lindström	4
Kolumnen: Varför vill ni bliva frimurare? Ingmar Karlsson	7

50 år

Sankt Johannes Logen Ledstjärnan 50-årsjubileum Rolf Söderback	8
---	---

Frimurarklubben Gamla-Carleby 30-årsjubileum John Blomqvist & Gert Nyström	14
---	----

Uskela 177 logens utrymmen i Salo Kenneth J Jönsson	17
---	----

OHT-träffen 2018, Kristna Vikingar Bengt Hellström	18
--	----

Dödahavsrollarna Rolf Söderback	20
---------------------------------------	----

Porträttet: Vem är Gunnar Svahnström?	24
---	----

Konstspalten: Om att minnas de som GtEÖ Berndt Arell.....	25
---	----

Var förberedd inför framtiden Esa Wuorenpää	26
---	----

Bokrecension: Kay Pollak, att välja glädje Georg Liljestrand.....	28
---	----

• Frimurarresa till Windjammerloge	30
--	----

Tyrgils Frimurgolf 2018 Peik Jansson	30
--	----

Notiser: 31–32

S:t Henriks sommarmöte 2018 Bo Gyllenberg

AGL:s höstprolog i Svartå kyrka Peter Heinström

Frimurarluncherna i Vasa våren 2019 Anders Brunberg

Krysset	34
---------------	----

• Sankt Johanneslogen Välkommen till Spanien	36
--	----

• Kom med på Pilgrimsvandringen 2019.....	38
---	----

• Frimurarresa i Johanniter riddarnas fotspår på Rhodos 2019.....	38
---	----

• Grad I i SJL S:t Augustin 19.1.2019, dagsloge	39
---	----

Antagna bröder	40
----------------------	----

Översekreteraren informerar	42
-----------------------------------	----

Ske allt så Peter Heinström	43
-----------------------------------	----

Murar mellan människor Peter Heinström	44
--	----

Mina bröder!

I skrivande stund har vi just övergått till vintertid. Detta betyder att vi inte bara flyttat klockan en timme bakåt utan även att dagarna blir kortare och kortare, ja man väl säga att ljuset gått i vinteride. Detta är den årstiden då vi allt mer och mer längtar efter ljus. Vi kanske tänder ljus på kvällarna för att få oss en liten portion av ljus, men dessvärre räcker det inte. Vi rentav saknar ljuset, det ljus som alla levande varelser och allt levande behöver för att kunna överleva.

Men vi frimurare har en stor möjlighet att ta till oss det ljus som våra brödraföreningar och loger erbjuder oss vid våra besök i logerna. Det är inte bara det fysiska ljuset som livnär oss utan även det andliga ljuset som vi bör ta till oss. Och detta andliga ljus kan vi verkligen få genom att besöka våra loger. Vad känns inte skönare och mer värmande, under denna mörka årstid, än att under en logekväll kunna inandas och skönja det andliga ljus som vårt frimureri ger oss. Så mina bröder, jag vill uppmuntra er att verkligen ta vara på denna möjlighet.

Om några veckor tänder vi våra första adventsljus som ger oss den värme och insikt att det bara är en kort tid kvar tills det Stora Ljuset tänds. Då vi sedan firar jul skall vi alltid komma ihåg den "julhälsning" som ca. 700 år innan Betlehems-stjärnan tändes skrevs av en av de stora profeterna, profeten Jesaja: "Det folk som vandrar i mörkret ser ett stort ljus" (Jes. 9:2)

Mina bröder med den gamla julpsalmen av den tyska teologen Paul Gerhard (1607–1676) vill jag önska er och era nära och kära en Glädjefull Jul och ett Välsignat Nytt År.

*Jag står inför din krubba här,
du som för mig är livet,
och fram till dig, o Jesu bär,
vad mig av dig är givet.
Tag mot mitt hjärta och min själ,
min ande, håg, låt allting väl,
O Jesu dig behaga.*

Guy Catani, OHT

Menoran

– *symbolen för Gud*

Menoran gör entré

Den sjuarmade ljusstaken eller Menoran är en av judendomens mest centrala symboler. Den är ihopkopplad med templet. Enligt Gamla testamentet ingick Menoran i den rekvisitan som hörde till Tabernaklet.

Enligt berättelsen i 2 Mosebok *"De skall göra en helgedom åt mig så att jag kan bo mitt ibland dem"*. Eftersom Israels folk då var på vandring uppfördes en tillfällig och nedtagbar helgedom. Ett "pop-up" tempel skapades. Det var ett tält som kallades Tabernaklet och fullbordade cirka år 1260 f.Kr. De föremål som hörde till tabernaklet skulle understryka grundtankarna: att Gud skulle vara mitt ibland sitt folk och påminna om Guds närvaro mitt i livet.

Menorans placering var i det heliga tillsammans med ett guldöverdraget altare. Dessa föremål fick bara vidröras av prästerna.

Varför en sjuarmad ljusstake?

Den ursprungliga funktionen torde ha varit att upplysa rummet där ljusstaken var placerad. Det finns en anteckning om detta i 2 Mos 30 **"Aron skall tända välluktande rökelse på det; varje morgon när han gör i ordning lamporna skall han tända rökelse, och likaså när han sätter upp lamporna mellan skymning och mörker.** Detta skall vara ett dagligt rökelseoffer inför Herren genom alla släktled."

Det förefaller som om Menoran också var ihopkopplad med rökelsen. Den praktiska funktionen att lysa upp ett mörkt rum kopplas ihop med andra symboliska tankar. Ljuset är en symbol för Gud. När ljusen är tända symboliserar detta Guds närvaro mitt ibland sitt folk.

Ljuset - Guds närvaro

Förbudet i judendomen att göra sig en bild av Gud ledde i stället fram till användning av andra föremål av vilka Menoran blev den centralaste. De sju-faldiga ljusen symboliserar Gud och påminner om hans närvaro mitt i livet. Kombinerar vi detta med att ljusstaken dessutom rent konkret lyste upp ett mörkt tält fördjupas symbolen ytterligare och pekar mot andra skikt i den judiska gudsbilden. Om Guds ledning i livet, om ljuset på livsstigen Ps 119:105 om tröst och hopp när livet är mörkt.

Användningen av vardagliga symboler för Gud, inga gudabilder eller beläten, är den tankesfär som präglade judendomen och som var grogrunden för kristendomen. En bärande tanke är att Gud är större än vad människan kan skapa. Begreppet Gud har dimensioner som inte kan fångas helt och hållet.

Den judiska uppfattningen var inte den att Gud bodde i Tabernaklet. Det tillfälliga templet med sina föremål tjänade till att påminna det vandrande folket om Guds närvaro mitt i livet, inte det att Gud explicit bodde i ett tält.

Fastän GT har många texter som i första hand kan understödja en antropomorf gudsbild är det inte så. Texterna som ger Gud mänskliga drag och tankar avser inte att beskriva Guds väsen i detalj utan vill från olika synvinklar förklara det outgrundliga begreppet Gud. Förbudet att skapa en bild av Gud och att inte uttala gudsnamnet, utan i stället omskriva det är grundläggande tolkningsnycklar av GT:s texter och berättelser.

➤ Rekonstruktion av Tabernaklets menora.

Så här kunde Tabernaklet ha sett ut.

Detalj i Titusbågen i Rom.

Judendomens centrala symbol

Utifrån detta kan vi ana att Menoran blir en av de viktigaste symbolerna för Gud. Den sjuarmade ljusstaken är inte Gud, men rätt förstådd uppenbarar denna symbol något av Guds väsen.

Man kan också se en utvecklingslinje från den brinnande busken i vilken Gud uppenbarade sig för Mose. Menoran är en förfina form av en på berget Horeb brinnande buske.

Talet sju är centralt i GT, från dess första blad genom skapelsens sex dagar och vila på den sjunde.

Menoran kvarhöll sin centrala position i det av Salomo byggda templet, vilket fullbordades 950 f.Kr. samt i Herodes tempel som byggdes 19 f.Kr. – 60 e.Kr.

Under den romerska ockupationen av Palestina revs templet år 70. Menoran

torde ha förts som krigsbyte till Rom där den finns avbildad på Titus triumfbåge. Vart den fantastiska ljusstaken sedan försvunnit har man inte kunskap om, men den kanske försvann vid någon av plundringarna av Rom på 400 talet.

Det finns idag en fem meter hög Menora i brons utan för Knesset i Jerusalem. Dessutom pryder Menoran Israels statsvapen.

Menoran och Nya testamentet

I Nya testamnet har Menoran ingen framträdande roll i sig, men dess symbolvärde är bevarat. Vi är på väg till en ny tid. Menoran är bärare av ljuset, symbolen för Gud. Detta framträder som tydligast i Johannesprologen, de första verserna ur Johannesevangeliet. "I begynnelsen fanns Ordet... Ordet var Gud... Ljuset lyser i mörkret och mörkret

har inte övervunnit det." Kristus är nu det sanna ljuset som återspeglar Gud.

Men cirkeln blir inte sluten där. I bibelns sista bok gör Menoran comeback.

I Uppenbarelseboken kapitel två: "Skriv till ängeln för församlingen i Efesos:

Så säger han som håller de sju stjärnorna i sin högra hand, han som går bland de sju lampställen av guld."

Här i detta bibelcitrat finns en direkt koppling till Menoran. Den hör till det himmelska. Menoran knippas ihop med Gud, nu på ett antropomorft sätt. Det torde vara klart att Uppenbarelsebokens författare känner till den judiska symbolen. Citatet som sådant är intressant, cirkeln håller på att slutas.

Därför tar vi oss till slutet av Uppenbarelseboken. "Något tempel såg jag inte i staden, ty Herren Gud, allhärskaren, är dess tempel, han och Lammet. Och staden behövde varken sol eller måne för att få ljus, ty Guds härlighet lyser över den, och Lammet är dess lampa, och folken skall leva i detta ljus."

Cirkeln sluts

Med detta citat fullbordas cirkeln. Tempel behövs inte mera, inte heller ljusstakar, för Gud är allt i alla. Det här citatet avser att på förenklat mänskligt sätt beskriva det outgrundliga. Men de kända tydliga symbolerna är med och nu har de fått sin riktiga plats. Cirkeln är sluten. Vandrigen fullbordad.

Vi är ännu inte där, därför behöver vi symboler och metaforer för att fördjupa oss i livets mening och mål. Hemligheten är inte att veta exakt hur det blir, utan att det som blir, vilar i den allsmäktiges händer för vilken Menoran är en uråldrig symbol. 🕯️

TEXT: ANDERS LINDSTRÖM, X, OM/AGL AT/SCF

FOTO: BILDERNA FRÅN INTERNET

Menoran utanför Knesset i Jerusalem.

Varför vill ni bliva frimurare?

Olika svar kan formuleras. Det är viktigt för var och en att fundera på frågan. Vilka tankar, vilken vilja till förnyelse och rannsakan av samvete och värderingar ger frågan upphov till.

Fast vi bör kanske lite omformulera frågan: har ni blivit frimurare?

Motfrågan är given: vad är en frimurare? Vem kan på ett sätt som alla förstår definiera svaret.

En frimurare förutsätts ägna sig åt den Konungsliga Konsten. Den känner ju alla till. Eller?

I Ordens Allmänna Lag sägs så här:

Rätta kunskapen om förvärvandet och utövandet av dessa egenskaper utgör målet för alla frimurares arbete, vilket av Ordens stiftare blivit kallat den Konungsliga Konsten.

Den formuleringen ger ju inte mycket hjälp. För att få svar måste vi läsa vidare i texterna. Vi hittar de välbekanta formuleringarna gällande de dygder varje fri murarebroder bör beflita sig utöva.

I andra kapitlets 15 § finns en skrivning som ger anledning att stanna upp:

För en frimurare är det en kristen plikt att utöva barmhärtighet mot behövande och nödlidande, att ta sig an sjuka, att trösta sörjande och att stödja den som befinner sig i svårigheter. Detta är varje människas plikt, som det särskilt åligger en frimurare att uppfylla mot alla.

Så skall således en frimurare agera om han vill leva sitt liv rätt.

Man hör och ser ofta idag begreppet "det nya normala".

Genom att förskjuta ordens betydelse, genom skickligt användande av sociala och andra medier vill vissa krafter få oss att tro att det som ännu för några år sedan var otänkbart, stridande mot moral och hedersbegrepp – i all synnerhet frimureriska – nu är helt gångbart och kantänka önskvärt. Forskaren/filosofen Nora Hämläinen beskrev det här i en artikel i Hbl senaste vår, jag citerar:

Man sysslar med en selektiv avhumanisering, som inte handlar om att man förnekar att den andre är en människa, utan om att man tänker att den andres mänsklighet på något sätt är mindre än ens egen, att den andre inte har ett liv i samma bemärkelse som man själv. I det gamla klassamhället föll det sig naturligt att leva med tjänare som liksom per definition hade mindre anspråk på livet. En skrubbdag till sovrum och två timmar ledigt på söndag var helt i sin ordning. På samma sätt är det lätt att avhumanisera främlingar från andra kulturer; "de skall vara glada om de har mat för dagen", "de sörjer inte sina barn som vi", eller "vad behöver de en smarttelefon till?"

Den här avhumaniseringen är säkert inte alltid illvillig eller direkt förtingligande utan fungerar snarare så att man kapar av människan. Man låter henne nog bevara grundläggande mänskliga drag och ett visst behov av omsorg, men så stannar man upp innan man kommer så långt som att se henne som en person med ett liv, med målsättningar, med vik-

tiga relationer till andra människor, med viktiga uppdrag i andra människors liv.

I den situationen är det inte bara önskvärt, utan livsviktigt att vi använder våra verktyg, allt det vi har formulerat i våra lagar, allt det där vi mödosamt övar och repeterar, på ett sätt som upprätthåller vår människosyn, tron på jämlikhet, på tolerans och hjälp till de behövande.

Därför känns formuleringen i OAL så rätt att den förtjänar upprepas:

För en frimurare är det en kristen plikt att utöva barmhärtighet mot behövande och nödlidande, att ta sig an sjuka, att trösta sörjande och att stödja den som befinner sig i svårigheter. Detta är varje människas plikt, som det särskilt åligger en frimurare att uppfylla mot alla.

Arbetet i Frimurarorden mäts och vägs på många sätt. Vi strävar till att effektivisera vår organisation och våra rutiner. Ordensledningen utvecklar ny teknik som hjälper oss att hålla ordning på våra dokument. Vi har satt i system hur vi informerar nya sökande och hur vi följer upp resultatet av vårt arbete.

Allt det här är självfallet viktigt och skall utföras så väl och punktligt som möjligt.

Ändå är ju allt detta bara stödfunktioner kring det centrala i vårt arbete. Det där att bli frimurare. Det där lite svåra men oändligt viktiga: att minnas varför vi församlade äro! 🇸🇪

TEXT: INGMAR KARLSSON, X, OM SJL TYRGILS

Sankt Johannes Logen Ledstjärnan

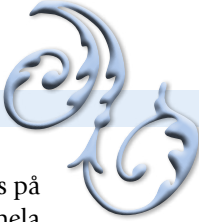
50 år

”Brödraföreningens lokal hade från allra första början planerats så att den enkelt skulle kunna förvandlas till logelokal, för redan i ett tidigt skede hade man målet klart för sig – man skulle så fort som möjligt bli loge.”

I början av år 1967 kände vi oss mogna för vårt stora steg. En viktig förutsättning var också uppfylld; vi hade fått tillräckligt stort antal bröder av erforderliga grader. Den 26 april år 1967 sändes en anhållan till VSM HM Konung Gustaf VI Adolf om att få bilda en S:t Johannes loge på Åland. Denna anhållan var undertecknad av 26 bröder, som blev logens grundläggare:

Innehavare av **Grad IX** Sjökaptenerna **Torsten Biskop** och **Mauritz Mattsson**, dir. **Olof Geelnard**. Innehavare av **Grad VIII** Urmakare **Erik Backman**, sjökap. **Börje Borenius**, dir. **Birger Dahlman**, ing. **Bertel Fagerlund**,

apot. **Fjalar Grönberg**, dir. **Evald Montell**, konsul **William Nordlund**, dir. **Erik Rautalin**, tandl. **Harry Weber**, dir. **Bertel Widén**, dir. **Tor Wiklund**. Innehavare av **Grad VII** Skeppsred. **Waldemar Höglund**, bokhandl. **Rafael Quarnström**. Innehavare av **Grad VI** Borgm. **Nils Dahlman**, lektor **Ch. W. Juslin**, dir. **Sven Kommonen**, äldre landskapssekr. **Jan-Erik Lindfors**, bokhandl. **Bengt Listerby**, häradsh. **Nils Löfgren**. Innehavare av **Grad IV-V** Köpman **Olof Eriksson**, disponent **Ole Wikström**. Innehavare av **Grad III** Ing. **Holger Sanders**, skeppsred. **Olof Sjöström**.

I ansökan uttrycktes önskan att logen skulle få överta brödraföreningens namn, Ledstjärnan, och dess valspråk, "Vilja – Söka – Finna". Med stöd av vännen R&K kommerserådet **Ane Gyllenberg** kunde vår anhållan godkännas av VSM den 16 februari år 1968.

Kapitulationsakten utfärdades den 15 mars 1968 och **den 14 september 1968** invigdes vår loge under festliga former av SSt livmedicus **Erik Böttiger**. Som SS medverkade lektor **S. Brinck**. Officianter var Brr. Kommerserådet **Herbert Wetterstrand**, dipl. ing. **Börje von Schantz**, agr. **Kurt Kavaleff**, dipl. ing. **Harald Nyberg**, dir. **Kurt Kasten** och skeppsred. **Berndt Zachariassen**. Logens faddrar var kommerserådet **Ane Gyllenberg** och hovrättsrådet **Konrad Gyllström**. Samtidigt installerade sig br. **Fjalar Grönberg** som logens första OM, och konstitutionspatentet, som utfärdats den 17 maj samma år, överlämnades.¹⁾

Femtio år senare

Vi skriver idag den 14 september 2018. Sedan vårt fina Frimurarhus invigdes den 4 februari år 1995 har det ständigt byggts om, reparerats och förskönats. Vi har tack vare vår stordonator, HU brodern **Stig Dreijer**, erhållit förnyelser i refektoriets hjärta, köket, en stor hjälp i den fina hissen i det nordöstra hörnet. I loge- och föreningssalen har vi fått nya stolar. Själva infarten har snyggats upp och själva

planen med huvudentrén på norra sidan har stenlagts på ett vackert sätt och stenläggningen fortsätter nu runt hela huset på den västra sidan. Huset har målats igen. Vi får hoppas att husets yttre skönhet fortplantas till oss och stärker våra ideal och våra eftersträfvansvärda dygder.

Jubileumsloge och brödramåltid

Till Sankt Johannes Logen Ledstjärnans 50 års jubileum hade närmare ett 100-tal bröder anmält sig. Firandet pågick i dagarna tre. Inledningen skedde med en jubileumsloge med reception i grad I. **Björn Wennström** recipierades åtföljd av sina faddrar.

Därefter följde den tillhörande brödramåltiden, som denna gång inte var sedvanlig. Däremot var deltagarantalet maximalt, eller 84. Tyvärr hade några bröder hamnat på reservlistan, som varken HU broder **KÖM Jyrki** eller HL FCM broder **Edvard** hade lyckats tömma. Av de 85 förhandsanmälda bröderna visste 84 hurudant hälleberget är!

Före måltiden avnjöts ett läskande glas skumvin i den övre våningen. Jubileet bevistades av en stor skara bröder från den sjätte fördelningen alltifrån Österbotten i norr till Åbo, Ekenäs, Borgå och Helsingfors i söder. En broder från Sverige deltog i festligheterna, men vi besöktes även av storfrämmande som Dr. **John Wade** från AQC Lodge no. 2076 i London,²⁾ för vilken han även varit OM.

OHT HU Guy Catani och hustru Päivi, HU stordonator Stig Dreijer, Lena Björkstén och FFÖBB SCF HU Carl-Johan Björkstén samt KM R&K Henrik Wikström.

OM HU Kenneth Jönsson, RW Bro. Dr. John Wade och FDKM Jean Gallen. Lyssnande SCF-are ler åt br. Johns utläggning om hur han hamnade här.

T.v. FT MStj HU Birger Sandell med hustru Seija, OM Sal Px Pekka Aittoniemi med hustru Hillevi har avnjutit KÖM HU Jyrkis laxsoppa och lyssnar spánt på någons inlägg med stort intresse.

KÖM HU Jyrki Hallakorpi och serveringschefen undrar om värdar och gäster är nöjda med trakteringen av gravlax-toast med hovmästarsås samt ugnsbakad kyckling o. pariserpotatis.

Föredragshållaren John Wade. Foto: Tom Waselius, R&K.

Följande programpunkt bestod i broder Dr. John Wades föredrag "Varifrån har vi kommit?" Titeln syftar på var, när och hur det engelska frimureriet har uppstått. Föredraget belystes med en intressant diaserie, som förstärkte kombinationen tal och bild. Dr. John Wade berörde även sitt huvudämne, dvs. de frimureriska processionerna i de irländska och brittiska städerna, och som hållits och fortfarande hålls med bröder som marscherar på öppna gator i full frimurarmundering med gradband och handskar. Detta var något som den berömde frimuraren William Preston propagerade för. De förekommer ännu idag i England, och har ibland förlöjligats i pressen.³⁾

Vi vet ju, att engelsmännen inte accepterar skottarnas uppfattning om att "frimureriet har funnits sedan urminnes tider." För engelsmännen är 1717 ett magiskt årtal. Det var precis då det skedde på värdshuset "Gåsen och grillgallret." Men däremot har det engelska frimureriet väldigt intressanta och epokgörande män i sina led, dvs. William Schaw, Walter Lesley Wilmshurst, Elias Ashmole, James Anderson, Christopher Wren och William Pitt för att nu nämna några. Han besvarade några frågor, som bröderna väckte efter föredraget, vilket var ett gott tecken på att föredraget var välkommet och uppskattat. Orsaken

DR. JOHN WADE, född i Edinburgh 1947, studerade latin och grekiska i Sheffield och University of Durham. Reciperade i Fellowship Lodge No. 4069 år 1981, Royal Arch Chapter 1985. Han har innehaft många ämbeten och är även aktiv medlem i Skottland, Italien, Irland och USA. Han grundade the Sheffield and Masonic Choir år 1991. Sedan följer en liten "lesson in English."

Bro. Dr John Stephen Wade was born in Edinburgh in 1947, educated at High Storrs Grammar School, Sheffield and the University of Durham where he read Classics. He finished his full time career at the University of Sheffield with an MA degree and as Teaching Fellow in Latin and Greek. In 2005 he took early retirement and he continues today to teach Latin to postgraduate students at the University. In 2009 he successfully completed his doctorate, with a thesis on the Latin writings of the Tudor martyrologist John Foxe.

Bro. Wade was initiated in Fellowship Lodge No. 4069 in 1981 and served as Master in 1991. He was exalted into Fellowship Royal Arch Chapter No. 4069. in 1985. He was also the founding Master of Amadeus Lodge No 9539, in 1994. He is a Past Provincial Junior Grand Warden in both Yorkshire, West Riding, and Derbyshire, and a Past Provincial Grand Sojourner in the Royal Arch. From 2003-2005 he was President of the Sheffield Masonic Study Circle. In 2005 he was elected a full member of Quatuor Coronati Lodge, appointed Secretary a year later and served as Master of this premier Lodge of Masonic Research in 2009-10, the year during which he was honoured by being nominated Prestonian Lecturer for 2009. Bro. Wade is an active member of lodges in Scotland, Ireland, Italy and the United States. He is also the musical director of the Sheffield and District Masonic Choir which he founded in 1991. Bro Wade was appointed Prestonian Lecturer for 2009 with his paper 'Go and do thou likewise: English Masonic Processions from the 18th to the 20th Centuries'.

till att vi fick tillfälle att stifta bekantskap med en kunnig och intressant föredragshållare född i Alba, skottarnas ord för sitt hemland, var den att broder U Anders Gabriel Sundström haft honom som kontaktman för sina konserter och föredrag i England och Italien.

För damerna hade anordnats ett följeslagarprogram med middag. Chefen för Ålands Sjöfartsmuseum, Hanna Hagmark-Cooper, guidade damerna med elegans och skicklighet och framför allt kunnighet. Efter den guidade touren avnjöt man en festlig middag på restaurang Nautical, och värdar för denna afton var Fanny Johansson, Gun Vickström och Ann-Mari Geelnard.

OM LedS HU Björn Geelnard och hustru Ann-Mari. I bakgrunden t.v. OHT HU Filip von Schantz.

Solenn akt på Alandica

På lördagen samlades bröderna med sina följeslagare i kulturhuset Alandica för att först ta del av den solenna akten med uppvaktning. Där väntade ett fyrtiotal bröder med damer. Stor Capitlet i Finlands KM, R&K Henrik Wikström, tillsammans med fKM, R&K Tom Waselius samt FDKM Jean Gallen överlätt från SCF en gåva som endast OM och dennes representant skulle använda. Här följer KM:s tal till OM i samband med överräckandet av den fina gåvan:

Henrik! (Påkallad av fotografen), FDKM Jean Gallen o. fKM R&K Tom Waselius.

Maria Logen uppvaktade genom Agneta Williams och Gun Vickström.

OM leder sin loge och ansvarar för verksamheten inför Ordens Stormästare, sin Kapitemästare och inför sina bröder. OM har symboliskt olika roller under en logesammankomst. En initierad broder skriver: 'I dialogen och interagerandet med BB framstår OM som den aspekt i varje människa som på djupet förstår och ser ljuset i sig själv.' Då han prövar en recipient är han den som granskar och leder denne till ökad självinsikt. Och då han antar den nye brodern och delar ut prydnaderna fungerar han som Ordens representant.

OM utövar sin makt med klubban. Klubban ger OM makt att öppna och sluta loge. Om detta maktmedel kan vi i våra gamla skrifter läsa att den "befrämjar ordning och tystnad bland bröderna och är en symbol som föreställer korset, genom vars kraft all ordning i världen bibehålls. 'OM:s symboler är vinkelhaken och passaren. Vi har lärt oss att de tillsammans står för "VISDOM", de egenskaper som utövas med vinkelhakens rätvinkliga rättvisa och passarens alltomfattande kärlek och nåd. "Vishet" är den förnäma egenskapen en ledare skall äga för att framgångsrikt kunna föra sin organisation framåt tillsammans med sina medlemmar, sina bröder.

När vi i dag uppvaktar SJL Ledstjärnan med anledning av 50 årsjubileet, vill vi som gåva överlämna ett föremål som ständigt skall påminna alla bröder och inte minst OM själv om det jag nu berört.

Glaset är prytt med Stor Capitlets vapen på framsidan, givaren, och logen Ledstjärnans vapen på baksidan, mottagaren. Det är på vardera sidan prytt med symbolerna för användaren, klubban, vinkelhaken och passaren. Glaset är dessutom slutligen på den övre kanten prytt med en obruten kedja – brödrakedjan – som vill påminna om att glaset endast skall användas i samband med bröders sammankomster – det är inte OM:s privata bruksföremål – och sålunda också lyfter fram vårt frimureris centrala mission, gemenskapen och broderskapet under brödramåltiden, som en fast knuten del av helhetsupplevelsen med rituell loge och måltid.

Årtalen 1968–2018 finns ingraverade för att påminna om året för gåvan och utrymme finns att nästa gång gravera in 2068 då logen fyller 100 år! Och det är bara OM

eller fungerade OM vid rituell brödramåltid som får dricka ur detta glas! På det sättet blir det ytterligare en symbol för OM:s roll och ställning, hans status i logen och vid sammankomsten.

Vi hoppas att glaset härefter alltid skall dukas för honom som leder logen och brödramåltiden och att han skall använda det med de frimureriska dygdernas tredje egenskap – måttlighet – i ständigt minne!

Även andra uppvaktare trädde fram till SJL LedS:s OM, HU Björn Geelnard tillsammans med hans FDM och ADM, de U br. Edgar Vickström och Gerts Friman.

Musiksoaré

Därefter var det dags att söka sig till konsertsalen för en musiksoaré för bröder och följeslagare.

Frimurarkören CARL⁴⁾ sjöng *Morgensang* av Gade, *Till Österland*, svensk folkvisa arr. L-G Helin och *Dir Seele des Weltalls* av Mozart. Kören dirigerades av Tom Björkman. Andra framträdanden var Anders Gabriel Sundström, som framförde Ludvig van Beethovens *Sonat f-moll op. 2.1 Allegro – Adagio – Menuetto – Allegretto – Prestissimo*. Därefter följde Andreas Nyberg, violin, och Patrik Komorowski, piano, med *Sonat för piano och violin nr. 21 i e-moll, K. 304 I. Allegro II. Tempo di minuetto*. Sist framfördes Jean Sibelius *Två humoresker för violin och ork. op. 87*, pianoarr. K. Ekman. Jubileumspublikens, som bestod av 130-tal närvarande, visade sin uppskattning med stående ovationer.

Fotnoter:

- 1) FESTSKRIFT, Frimureriet på Åland LedS och MStj 50 år 1959–2009; Rolf Söderback, 2009, s. 14
- 2) John Wade – Mini biography December 2017, (frim. + civil CV)
- 3) 'Go and do thou likewise': English Masonic Processions from the 18th to the 20th Centuries. (*The Prestonian Lecture for 2009*), Dr. John Wade
- 4) CARL= uppkomsten till denna akronym förklaras utförligt av Tom Björkman i SJL LedS:s historik för 50-års jubileet, skriven av PBF HU Gunnar Svahnström 2018, s. 152 (av **chorus** = kör, **alandicus** = åländsk, **rex** och genitiv regis > **regalis** [konungslig], **latomus** = stenhuggare).

50-årsjubileum

Jubileumsmiddag

Efter konserten samlades man i den stora matsalen med den fantastiska utsikten mot öster och Slemmern för att begå en högtidlig jubileumsmiddag. Honnörsbordet var placerat i öst-västlig riktning i mitten och de övriga, mindre borden för 8 personer var placerade runt om honnörsbordet med diagonalen i samma riktning som honnörsbordet. På detta sätt behövde ingen sitta med ryggen helt mot den bedårande utsikten. 🍷

TEXT: **ROLF SÖDERBACK, X, FO MSTJ**

FOTON: **ROLF SÖDERBACK, X, och LEIF JANSSON, X**

OM HU Björn Geelhard håller
festtalet vid jubileumsmiddagen.

FESTTAL PÅ JUBILEUMSMIDDAGEN 15.9.2018 Å ALANDICA

Jag vill börja med att vända mig till våra sköna, fina och oftast kloka damer. Vad härligt det är att få ha er med oss här ikväll och det förgyller verkligen vår gemenskap här på Alandica. Förresten vem hittade på det där med att kvinnor inte skulle få vara med i Orden? Det var ju inte riktigt genomtänkt eller hur? Tänk vad det skulle pigga upp t.ex. brödråmåltiderna. Men skulle å andra sidan kanske störa koncentrationen, som ni plägar göra med oss män.

Liksom våra relationer till kvinnan eller mannen i våra liv är en av frimureriets huvudrubriker gemenskap. I sin djupaste form hittar vi ju gemenskapen i en inre familjekrets; barn, syskon och föräldrar. Men vi finner den också i andra sociala sammanhang. Utgångspunkten för gemenskap är förstås den uppriktiga viljan att dela upplevelser och tid med andra människor i våra liv och av våra liv, oftast då personer eller grupper som står oss nära i någon bemärkelse. Vilket i sin tur oftast skapar en väldigt stark samhörighetskänsla.

Lite förkortat här idag kunde man säga att den viljan bottnar i att vi är intresserade av och verkligen bryr oss om våra medmänniskor. Homo sapiens är social. Kärleken, i vidgad mening, till nästan är en viktig drivkraft för vårt beteende, som sedan i sin tur kan sägas ta avstamp i den andligt filosofiska värderingen att älska sin nästa såsom sig själv. En andlig strömning och tankegång etablerad på många håll långt innan varken kristendomen eller frimureriet för den delen var påtänkta.

Det här har genomsyrat vår västerländska demokrati och samhällsbygge på många sätt. Men kanske inte längre? Härom kvällen lät jag mig inspireras av Fredrik Ekdala, författare, talare, sångare och mycket annat, känd säkert av flera bland er här ikväll, som i en föreläsning jag bevistade nyligen försökte tackla denna fråga och analysera var det gick fel. För det har gått fel. Egoismen, självupptagenheten och jaget har aldrig tagit så stor plats

hos individen och speciellt då hos unga människor, som det gör idag.

Ekdalas tanke var att startskottet kom när en viss amerikan, Wayne W. Dyer, i slutet på 1970-talet kom ut med boken "Älska dig själv", och starkt påbackat av Internet med Youtube, Facebook, bloggar etc., med vars intåg denna farsot har spridit sig och då speciellt till våra yngre generationer. Kropps- och utseendefixering, selfies, bry dig inte om vad andra tycker och bara jag och mitt räknas, är typiska uttryck för denna nya strömning. Man bokar begravningar av nära och kära på nätet och går inte själv för man är så upptagen med sitt! Skrämmande eller hur? Devisen om att älska din nästa såsom dig själv är definitivt hotad. De värderingar som bildar grunden för våra normer är faktiskt därmed hotade. Vad det kunde resultera i vågar jag knappt tänka på.

S:t Johanneslogen Ledstjärnan har kommit till där den är idag efter 50 år av äkta, broderlig gemenskap. Jovisst har det funnits delade åsikter och konflikter längs vägen, konstigt vore det väl annars, men det har inte hindrat det åländska frimurarsamhället från att växa och utvecklats till långt över 200 bröder idag. Det finns inte möjlighet att nämna alla här som borde nämnas en dag som denna, men jag väljer ändå att lyfta fram broder Fjalar Grönberg, som trots allt måste sägas vara det åländska frimureriets fader och store ikon. Och jag sänder samtidigt en tacksamhetens tanke till honom och hans drivkraft, energi och förmåga på många plan. Han levererade verkligen.

Jag påstår och har påstått länge att: "Frimureriet har aldrig varit aktuellt!" Och nödvändigare kunde man mycket väl tillägga. Och jag menar det verkligen, om vi alla skall kunna bli kvar vid och leva efter vår bärande, kristna grundvärdering: "Älska din nästa såsom dig själv!" För det är så det måste vara i en värld ämnad för människor. ■

Frimureriet inom SFMO i Karleby med omnejd –

FRIMURAREKLUBBEN I GAMLA-CARLEBY 30 år

HUR KOM FRIMURERIET INOM SFMO TILL KARLEBY – KORT HISTORIK

Frimureriet inom SFMO i Karleby fick sin början år 1961. Det var bröderna Ingemar och Bror Löfman, båda bosatta under största delen av sitt liv i Vasa, som kan sägas vara initiativtagare. Deras fader hade rötter i Gamlakarleby där även deras sommarstuga var belägen. Somrarna tillbringade bröderna i Gamlakarleby och umgicks där med släkt och vänner.

År 1961 frågade sig Ingemar och Bror Löfman hur det kom sig att inga frimurare fanns från Gamlakarleby med omnejd, men från Jakobstadsregionen flera. Bröderna Löfman var visserligen bekanta med bröderna Uunila, födda i Gamlakarleby men boende på annan ort så i Gamlakarleby boende frimurare fanns inga. Bröderna beslöt att få ändring i saken och började tala om frimur-

eriet bland släkt och vänner. År 1961 innehade Ingemar grad IX och Bror grad IV–V.

Den första som blev intresserad av frimureriet var hamnkaptenen i Yxpila, Fredrik Strömbäck, som recipierade i SJL Korsholm år 1961 med bøderna Löfman som faddrar. Följande frimurarebroder i Gamlakarleby var Allan Wallis som recipierade i SJL S:t Augustin år 1962. Hans ungdomsvän pastor Harry Wahlsberg hade tilltalat honom och stod som hans första fadder.

År 1963 tog bröderna Löfmans arbetsfart, först recipierade deras kusin Carl Löfman, sedan Gunnar Nyström och efter honom John Blomqvist. Ingemar och Bror Löfman stod som faddrar för samtliga. Bror Löfman undrade ifall inte de nya bröderna kände till intresserade personer med resultat att Karl-Gustav Boijer, Birger Måsala, Erik Corin och Paul Wärnå recipierade i SJL Korsholm

1964 med bröderna Löfman som sina faddrar.

År 1965 recipierade John Lillbroända, Örnulf Witting och Gustav Bergroth och följande år Thorolf Witting och Göran Hellberg. Nu var Gamlakarleby brödernas antal 16 och de äldsta kunde ställa upp som faddrar. Nu tog frimureriet i Gamlakarleby fart.

I Karleby med omnejd har hittills verkat 116 st frimurarebroder inom SFMO.

För att hedra minnet av bröder inom SFMO med anknytning till Karleby som gått till den eviga Östern och begravts i Karleby med omnejd, påbörjades på initiativ av broder Paul Stenman, ljusständning på Marie, Anna och Elisabet gravgårdar i Karleby och Nedervetil gravgård varje julafton. På Marie gravgård ligger 21 bröder, på Elisabet gravgård 6 bröder, på Anna gravgård 3 bröder och på Nedervetil gravgård 1 broder.

Ljuständning på Marie begravningsplats. HU br John Blomqvist berättar om broderns vandring såsom frimurare.

Man tände ljus på Ingemar och Bror Löfmans gravar och deras kusin Carl Löfmans grav, vilka alla ligger i familjens släktgrav. Ljus tändes likaledes på Sven Urmos grav. Han var platschef för Alko i Karleby och till ovanligheten hör att han önskade få sin 9 grad innan sin död. Bröderna från SCF kom med nödig logeustrustning från Helsingfors och ställde till med hans reception. Urmo fick sin 9 grad på sin dödsbädd.

Klockan 18.30 påbörjades festligheterna på Sällskapsklubben med klubbmöte, som på klubbordförande Mikael Bergroths försorg snabbt avklarades. Därefter höll KM Henrik Wikström ett festtal där han bl.a. framförde sin hälsning till klubben. Därefter höll broder John Blomqvist ett anförande om frimurareklubbens grundande och verksamhet, varefter middag intogs.

30 år är kanske inte så lång tid inom SFMO men trots detta är Frimurareklubben i Gamla-Carleby näst äldsta klubben inom SFMO, Triangeln i Närpes är två dagar äldre.

GRUNDANDET AV FRIMURAREKLUBBEN I GAMLA-CARLEBY

Frimurareklubben i Gamla-Carleby firade sin 30-åriga existens med "kalas" på Sällskapsklubben i Karleby den 25 september. Närvarande var sammanlagt 47 bröder, däribland Kapitemästaren Henrik Wikström, OM för ÖStL Björn West, OM för SAL Henrik Tavast Jan-Erik Björk och OM för SJL S:t Peder Ronnie Krohn.

Dagen började med ljuständning på Marie gravgård där broder John Blomqvist vid varje broders grav berättade om broderns vandring såsom frimurare. För att nämna något exempel tändes ett ljus på förste OM i SJL S:t Peder, Bror-Erik Uunilas grav. Han var ej aktiv i Karleby men är begravd på Marie gravgård i familjens släktgrav. Uunila var VD och styrelseordförande för Ab Wilh. Schauman i Jakobstad.

KM Henrik Wikström överräcker ny Ordförande klubba till U O Mikael Bergroth.

U br Matts Möller framför sången O Store Gud.

►►► Dåvarande KM, R av Carl XIII Orden Olov Hixén hade genomdrivit ett förslag i Högsta Rådet att få bilda frimurareklubbar. KM hade frågat OM i SJL S:t Peder Gustav Bergroth, om det fanns intresse för någon klubb inom hans arbetsområde. Ett konstituerande möte ordnades med frimurare i Karleby med omnejd den 4.5.1988 med bl.a. KM Hixén närvarande. KM informerade bröderna om vad en klubb innebar och vilka regler som krävdes. Av Karlebys dåvarande 26 bröder var 25 närvarande, och på KM fråga om intresse fanns för grundande av en klubb var svaret enhälligt JA.

John Blomqvist hade innan mötet 4.5.1988 skrivit färdigt ansökan om att få grunda en frimurareklubb i Karleby, likaledes hade dåvarande OM för SJL S:t Peder, Gustav Bergroth å sin sida skrivit färdigt en anhållan från SJL S:t Peder att få bilda en klubb i Karleby. Dessa båda anhållanden överläts åt KM Hixén. Bröderna beslöt enhälligt att grunda en frimurareklubb i Karleby. Enligt KM skulle

ett presidium väljas för klubben, varvid John Blomqvist valdes till ordförande, Karl-Gustav Boijer till viceordförande och Gert Nyström till sekreterare. Som mötesplats valdes Sällskapsklubben i Karleby.

När Kapitelmästare Hixén 5.5.1988 återvände till Helsingfors skrev han samma dag ett brev till OM i S:t Peder där han godkände bildandet av en frimurareklubb i Karleby.

Det första klubbmötet den 24.5.1988 började inte på bästa sätt. När bröderna kom till Sällskapsklubben för att ha sitt möte meddelade klubbens dir. "vi har fått en bättre beställning så vi kan inte ta emot er", trots att vi bokat tid för mötet. Efter käbbel styrde bröderna kosan mot Handelsgillet, närvarande var 21 bröder.

Vid mötet den 24.5.1988 godkändes enhälligt reglerna för klubben och klubbens namn. Man beslöt antaga Allan Wallis förslag Frimurareklubben i Gamla-Carleby som klubbens namn. Till amanuens valdes Jarl Nylén.

Under klubbens 30 verksamhetsår har 4 möten hållits, två på hösten och två på våren årligen.

Mötesplatsen har under dessa år varit Sällskapsklubben. Vid varje möte har man strävat efter att ha ett anförande med frimurerisk anknytning, dock så att bröder av alla grader kan delta. Antalet bröder som besöker klubbens möten är ca 25 i medeltal. Nuvarande O Mikael Bergroth är den 10 brodern som axlar ordförandeskapet. Medlemsantalet är idag ca 60.

Karleby är landets nordligaste frimurarsamhälle inom SFMO, så Frimurareklubben i Gamla-Carleby försvarar väl sin uppgift att föra samman bröderna i staden med omnejd. 🇸🇪

TEXT: JOHN BLOMQVIST, X
GERT NYSTRÖM, VIII
FOTO: KIM FRIIS, IX

Uskela 177 logens utrymmen i Salo

– tredje gången gillt

När det vill strula till sig så gör det så ibland, i följande fall med råge. Våra finskspråkiga bröder i Salo har haft en lång uppförsbacke de senaste två, tre åren. Man har en längre tid önskat sig en loge i Salo och med hjälp av bröder i Åbo så har man recipierat bröder med det specifika ändamålet att få tillräckligt antal Salo-bröder.

Då bröderna för ca två år sedan satte igång med att skaffa loge-lokaler i Salo så vände man sig till en lokal restaurangföretagare och fick klartecken till ändamålsenliga utrymmen. Tyvärr så var förhandlingarna inte ens helt avklarade innan restauratören meddelade att hon inte hade förstått att det är fråga om frimurare, så kontraktet sades upp innan någon större skada hade skett.

En annan restauratör kontaktades på industriområdet Meriniitty i Salo och man fick ett ganska så stort utrymme till sitt förfogande och det första egna templet kunde invigas på hösten 2016. Själva logens grundläggande möte hölls den 28.1 2016 och sin första sammankomst hade man redan i mars 2016. Undertecknad besökte tillsammans med br Ilkka Aho en sammankomst i september 2016 och fick uppleva en riktigt trevlig kväll. Maten kom från

restaurangen ovanpå och någon av bröderna ansvarade för att matdrycker kunde serveras.

Men detta utrymme var en del av en större hall som kort därpå blev uthyrd till ett företag. Denna nya hyresgäst behövde hela utrymmet men kunde undvara, för en bestämd tid, ett utrymme på andra våningen. Sagt och gjort, bröderna evakuerades och man sade sig gå till "Tabernaklet" under ca ett års tid.

Samtidigt hade Jehovas vittnen i Salo och Halikko fått besked från central ort om att avyttra endera Rikets Sal i Salo eller Halikko och gå samman. För en gångs skull "förlorade" den större orten, Salo, till Halikkos fördel. Byggnaden i

Halikko var lite större, men framförallt nyare och Jehovas Vittnen flyttade ut från lokalerna i Salo. Uskela bröderna såg sin chans och tog ett banklån och köpte den snabbt tömda Rikets Sal i Salo. Nu har man fejat och donat så att det nya templet kunde invigas den 20 november i år. Man har gott om plats så att man även har ett litet refektorium med ett enkelt kök.

Invigningen var en vacker ceremoni. Från centralt håll kom den finska stormästaren Jaakko Holkeri med följe, från distriktet kom bröder som vi ofta ser hos oss i St Henrik, br Mikko Auvinen och Henrik Nylander. Jag fick första gången uppleva vita handskar i bruk bland våra finskspråkiga bröder, ävenså att Stormästaren och hans följe, samt distriktets bröder, var klädda i frack. Det vanliga är ju endera svart kostym eller smoking, utan handskar.

Brödramåltiden intogs på restaurang Seurahuone, kanske den finaste krogen i Salo. Kvällen kröntes med ett vackert tal till bröderna av Uskela logens Ordförandemästare, Marko Lehti. 🇫🇮

TEXT: KENNETH J JÖNSSON, IX

FOTO: PEKKA HILKE

Risto Pyysalo

Henrik Nylander

OHT-TRÄFFEN 2018

KRISTNA VIKINGAR

Svenska Frimurare Ordens pedagogik baseras på kristen grund. Därför var Kristna Vikingar ett välvalt huvudtema för heldagsutflykten till Varnhem under årets OHT-träff 11-12.9 i Skövde. Utgrävningar och museum vid Katas gård med en av Sveriges första kyrkor, samt klosterkyrkan i Varnhem helgad åt Maria, vann berättigad uppskattning av OHT-bröderna med fruar.

Vikingatiden är perioden mellan åren 800-1050. Under dessa 250 år förvandlas Västergötland till ett kristet medeltida kungadöme efter europeisk förebild. Under vikingatiden läggs grunden till det som skall bli Sverige, men något enat rike finns ännu inte. Det är först på 1200-talet man kan tala om ett Sverige under en gemensam kungamakt. Före det skulle de olika landsdelarna välja sin kung.

Det vikingatida Västergötland var ett jordbrukarsamhälle. Hos släkter som strävade efter inflytande hade dottrarna ett särskilt värde genom att de kunde användas för att ingå lämpliga äktenskap. Målet var att få dottrarna ingifta i andra betydelsefulla släkter. Då fick man mäktiga allierade och kunde räkna med deras stöd vid behov. Vid gifter-

målet fick kvinnan med sig en hemgift i jord, boskap, smycken eller pengar.

Gränslösa allianser

Giftermålsallianser kunde knytas över långa avstånd. Olof Skötkonung var en stark och betydelsefull ledare i vikingatidens slutskede. Hans hustru Estrid kom från slaviskt område och hans mamma från Polen. Hans dotter Ingegerd giftes vid 18 års ålder bort med storfursten

Jaroslav av Novgorod. Hon fick många barn och flera av dottrarna giftes bort med härskare i olika delar av Europa.

I det vikingatida samhället var äktenskapet grunden för familjen och rätten till egendom, men det fanns också andra godkända förhållanden. Mannen kunde ha bara en hustru men utöver det flera bihustrur eller frillor. Även barn med dem räknades som en del av släkten!

OHT-gruppen samlad i Skövde. Tredje från höger i första raden är gruppens ordförande Dan Ekenstjärna. På bilden också Filip von Schantz, Bengt Hellström och Guy Catani från sjätte fördelningen.

Missionärerna kommer

Nordens kristnande var en lång process. Den påbörjades redan på 800-talet. Från religionslektionerna under min skoltid minns jag den tyske missionären Ansgar, utsänd från ärkebiskopssätet i Hamburg-Bremen för att omvända nordborna till kristendomen. I Danmark fanns det biskopar fr.o.m. 940-talet som hade tillsatts av den tyska kyrkan. De hade också i uppdrag att verka i "Sveonernas land". Troligen fanns det också flera engelska biskopar som verkade i Norden på 900-talet.

I Varnhem finns idag ruinen av en av Sveriges äldsta stenkyrkor. Den började byggas troligen på 1040-talet. Då var stenbyggnadstekniken ny i hela Skandinavien.

Olika ingångar

Kvinnor och män gick in i kyrkan genom olika ingångar. På norra långsidan fanns kvinnornas ingång medan männen gick in på södra sidan. Även kyrkogården var uppdelad så att kvinnorna begravdes på norra sidan och männen på den södra. Så var det på de flesta kyrkogårdarna under den äldsta kristna tiden.

Orsaken till uppdelningen går tillbaka till Jesu korsfästelse. Den sörjande Maria stod då nedanför korset på högra sidan (norr) och Johannes stod till vänster (söder).

Kristet gravskick

Runt kyrkogrunden i Varnhem finns en stor kristen begravningsplats. Den användes från 900-talets första hälft till 1100-talets slut. Antalet gravar uppskattas till 3000; drygt 300 har undersökts och resten finns kvar i jorden. De döda har lagts med huvudet i väster och fötterna i öster; typiskt för det kristna gravskicket.

Förmögna familjer byggde egna kyrkor på sina gårdar i slutet av 900-talet och till dessa kyrkor erhöll familjerna samtidigt begravningsrätt. Då fick man inte längre begrava sina avlidna hemma på gravgårdsfälten som man alltid hade gjort. Nu skulle alla i stället vila i vigd jord invid en kyrka. Det kan vara orsaken till att kyrkogården i Varnhem är så stor.

FYRA AV 42 FRÅN SCF

Svenska Frimurare Ordens hederstecken tilldelas högt upplyste bröder inom SFMO som bevis på utomordentliga förtjänster till gagn för Orden (som helhet) och dess verksamhet och utdelas av Ordens Stormästare.

De första innehavarna utnämndes år 1947. Under de gångna åren har 265 bröder erhållit OHT. I dag är antalet 42, av dem 4 från Finland. I den ordning de intagits är de nuvarande finländska OHT-bröderna **Dan Eklund, Filip von Schantz, Bengt Hellström och Guy Catani**.

OHT-gruppen har årligen i september sitt årsmöte jämte frimureriskt och socialt program för OHT-bröder och anhöriga. De flesta deltar tillsammans med sina hustrur. Även änkor efter OHT bjuds in. OHT-träffen 2018 i Skövde samlade 41 deltagare, förutom värdfolk från de lokala logerna.

Nästa OHT-träff är i Vasa 13–14.9.2019. Filip von Schantz ansvarar för de lokala arrangemangen. År 2020 är Karlstad i turen.

Låg medellivslängd

De välbevarade skeletten i gravarna i Varnhem ger en inblick i livsvillkoren för de människor som levde där för 1000 år sedan; hur gamla de blev och hur långa de var.

Medellivslängden var 35–40 år och endast 5 % blev äldre än 60 år. Det är en avsevärd skillnad mot åldersfördelningen hos dagens nordbor med den förväntade livslängden strax över 80 år.

Kroppslängden var på vikingatiden i medeltal 160 cm för kvinnorna och 170 cm för männen.

Många barngravar

Dödsorsaken kan sällan avgöras genom att studera skeletten. Det är troligt att de flesta dog av infektionssjukdomar, som inte lämnade spår i benvävnaden. Högst var dödligheten bland de nyfödda. Endast vart fjärde barn kunde förväntas nå vuxen ålder. Inom varje familj dog ett eller flera av barnen. Också de minsta barnen fick liknande gravar som de vuxna.

Barngravarna är ofta placerade tätt intill kyrkomurarna, ett tecken på en särskild omsorg om de små. Här hamnade barnen i det heliga takdroppet som ett extra skydd mot onda makter. När det regnade på kyrkans tak droppade vattnet ner på barngravarna intill. På kyrkogården i Varnhem innehåller nästan hälften av gravarna kvarlevor efter barn yngre än 12 år.

Föremål i gravarna

I många av gravarna i Varnhem finns enstaka föremål som hört till den dödes kläder. Det visar att åtminstone en del begravdes i sina gångkläder, andra kanske jordades i en svepning. De vanligaste fynden i kvinnogravarna är små runda ringspännen av silver eller brons och oftast placerade på bröstkorgen. De anses vara spår av ett dräktskick med starkt inflytande västerifrån.

De vanligaste föremålen i männens gravar är knivar, ibland även ett bryne för att slipa kniven. I både mans- och kvinnogravar förekommer silvermynt och enstaka pärlor. De flesta pärlorna har hittats i barngravar.

Enligt de skriftliga källorna donerades gården Varnhem till cistercienserklostret på 1100-talet. Munkarna fick ta emot ett jättestort gods som kanske i markyta motsvarade det som idag är Varnhems socken.

Västergötlands museum driver sedan år 2005 det arkeologiska forskningsprojektet "Varnhem innan munkarna kom". Målet är att få veta mer om vikingatiden, den omvälvande tid då Västergötland kristnades och när det rike som skulle bli Sverige började formas.

I detta rike utgjorde Finland den östra rikshalvan fram till år 1809.

TEXT: **BENGT HELLSTRÖM, OHT OCH PBF**
FOTO: **KJELL MAZETTI, OHT**

Foto: Alexander Schick

Dödahavsrullarna

Foto: Duby Tal, Albadross

Vår uppfattning om och förståelse för den hebreiska Tanakh, som omfattar Talmud och Toran, och den tidiga judendomen samt den allra tidigaste kristendomen fick sig en stor dos god näring i och med upptäckten av Dödahavsrullarna mellan åren 1947 och 1956. De av en slump påträffade manuskripten hade gömts i grottor i trakten kring Qumran nära Döda havet av esséer, som cirka 100 år före Kristi födelse hade fördrivits från Jerusalem, av politiska skäl. Men själva överlåtelsen av alla fynden till allmänheten och hela det akademiska samfundet för forskning av ursprungligt och ofördärvt, icke-manipulerat material fördröjdes av den katolska kyrkans män i nästan 50 år.

Upptäckten

Redogörelsen för hur upptäckten av Dödahavsrullarna på våren eller sommaren 1947 gick till, är i sig en intressant, men också irriterande historia. Det dröjde onormalt länge innan experterna fick ta del av fynden, vilket har påpekats otaliga gånger dels i upprepningar om undanflykter, ursäkter och tidsbrister. Slumpen gjorde att en ung beduin och fåraherde kanske råkade kasta in en sten i en grottöppning, och fick då höra att något krasade och gick sönder. Detta var ett vedertaget sätt att först undersöka vad en grottöppning kunde dölja, för det kunde rendera en inkomst, om grottans innehåll intresserade turisterna, som var många i dessa trakter. Staten Israel grundades år 1948, vilket bidrog till att höja spänningen, för rullarna hade hittats på jordansk mark. Speciellt hjälpsam vid starten av utforskandet av grottorna var en jordansk kapten vid namn **Akkash el-Zibn**, som möjliggjorde att någon officiell person överhuvudtaget kunde besöka fyndplatserna.

Lerkrukor, i vilka rullarna fanns.
Foto: Mariana Salzberger.

Fynden

Bland fynden hittar man exempel på hebreiska texter, arameiska, grekiska, nästan alla gammaltestamentliga skrifter och större delen daterar sig cirka 2000 år tillbaka i tiden. Bergspredikan eller salighetsprisningarna, vilka ingår i Matteus och Lukas evangelierna, finns i sin helhet och visar förövrigt upp en total överensstämmelse med de ny-

testamentliga skrifterna. Fynden utgörs av större och minimala pergamentbitar, vilka flera forskare hade i uppgift att sammanställa till läs- och tolkningsbara dokument. Dessutom har fragmenten visat sig vara känsliga för dagsljus, vilket bidragit till att de med jämna intervaller måste förvaras i mörker. Därför har fynden fotograferats och på så sätt distribuerats mellan forskargrupperna.

Tolkningen

"Till följd av den revolution som befriade alla rullmanuskript år 1991, kunde varje intresserad person få fri tillgång till hela Qumran biblioteket", skrev professor **Geza Vermes** i sitt förtal till sin bok.¹ Efter nästan 5 år av forskning kunde han presentera de antika manuskripten om forntida judendomen och i en mera begränsad omfattning den första kristendomen. Har emellertid detta rikliga, nyttillkomna källmaterial förändrat vår uppfattning av det skrivna material som man funnit i Qumran? Doktor Vermes tror inte det, men nyanser och eftertryck har förändrats, och ökad upplysning har i huvudsak bidragit till att fylla i luckorna och klargöra grumligheter. Det har inte försvagat våra tidigare uppfattningar om samfundet i Qumran och dess idéer.

Textfynden började man snart koppla samman med de arkeologiska fynd man redan tidigare hade gjort i trakterna kring samfundets centrum Khirbet Qumran. Detta område väster om Döda havet hade varit en tillflyktsort för esséerna, om vilka både **Josefus** och **Filon** skrivit, den förra i sina verk "**Judiska fornminnen**" och "**Om det judiska kriget**" samt den senare i sina allegoriska tolkningar av Toran. Trots att den senare var samtida med Jesus

Jesajarullen; The Israel Museum, Jerusalem.

¹ The Complete Dead Sea Scrolls in English; Allen Lane, The Penguin Press; 1997, s. xiii.

omnämner han inte denne i sina verk. Emellertid förekommer det även i forskarsamfundet motstridiga åsikter om esséernas koppling till dödahavsrullarna och deras innehåll.

I slutet av 1900-talet bildades en stiftelse för att samla in medel för forskningen kring dödahavsrullarna. Denna stiftelse ordnar idag även utställningar av dessa fynd och lånar även ut material till institutioner som är intresserade av detta ämne.

I medlet av 1950-talet uppstod två helt skilda forskningsgrupper för dödahavsrullarna; den ena gruppen bestod av israeler från västra Jerusalem, som hade tillgång till de rullar som förvärvats av professor **Eleazar Sukenik**, anställd vid Hebreiska universitetets arkeologiska institution, och hans son **Yigael Yadin**, som var överbefälhavare för Israels armé år 1949 samt dessutom doktor i arkeologi år 1955. I östra Jerusalem vid Rockefellermuseet, Palestinas arkeologiska museum, leddes den andra gruppen av en internationell i stort sett katolsk grupp under prästen **Roland de Vaux**. De båda grupperna arbetade helt ovetande om varandras rön och vilka skrifter grupperna hade fått sig tilldelade. Inga kontakter togs mellan grupperna. Däremot innebar konflikten mellan Israel och Palestina en bromsande effekt på själva arbetet med tolkningen. De Vaux' grupp styrdes av den påvliga bibelkommissionen i Vatikanen. Resultaten och översättningarna placerades i ett gemensamt forskarrum, i vilket grupperna vistades turvis, aldrig samtidigt. Intriger och donationer av rättigheterna till rullarna kritiserades, för det skapade fördröjningar i arbetet, men vartefter de äldre forskarna dog, bidrog detta till att resultaten fick en större spridning. **Emanuel Tov**, professor emeritus vid teologiska institutionen vid hebreiska universitetet i Jerusalem, var den forskare som äntligen satte fart på tolknings- och översättningsarbetet så att publiceringen kunde ske under namnet "Upptäckter i den israeliska öken".

Henoks bok

Här följer ett utdrag om Henoks astronomibok:

"De fyra kopiorna av de arameiska astronomidokumenterna som tillskrivs Henok täcker en period mera än två hundra år. Henoks astronomibok (a) daterar sig från slutet av det tredje eller början av det andra seklet; Henoks astronomibok (c) är från mitten och Henoks astronomibok (d) från den andra hälften av det första seklet; Henoks astronomibok (b) är kopierad till klassisk Herodisk skrift och hör således till de första åren efter Kristi födelse. Flertalet fragment hör till en elegant detaljerad men monoton kalender, i vilken månens faser, dag för dag, är synkroniserade med solens rörelser inom ramen för ett år med 364 dagar; kalendern beskriver också rörelserna för de två himlakropparna från en "port" på himlen till en annan. Denna del av arbetet finns inte längre i den etiopiska versionen. [...] Skapande av denna kalender kan ha tillskrivits Henok, såsom den visaste mannen före syndafloden, av dess anonyma uppfinnare. Det var endast esséerna som införde den i sitt liturgiska liv under den andra hälften av det andra seklet.

Skriftspråket i rullarna, vilka är avfattade på äldre hebreiska, arameiska och grekiska samt bokstäverna uppvisar ett äldre format, vilket är mycket svårt att tyda. Dessutom finns det varierande luckor i pergamenten, som under alla dessa år utsatts för förändringar i temperatur och luftfuktighet. På ställen, där Bibelns versioner sammanfaller med fyndens, kan luckorna lätt fyllas igen, men där det inte förekommer jämförelsematerial, kan endast giss-

ningar tillgripas. Forskarna har sedan samlats till diskussioner och framfört sina kommentarer för att presentera ett slutgiltigt, gemensamt resultat. Avvikelserna från dagens kända texter har inte varit så stora. Ordföljden kan vara en annan i rullarna, men ibland kan även längre stycken, rader eller ordval ha sett dagens ljus för första gången.

Tempelrullen

Tempelrullen upptäcktes med största sannolikhet i grotta 11, som ligger ungefär 11 kilometer norr om Khirbet Qumran. Manuskriptet är skrivet på hebreiska i den fyrkantiga herodiska stilen från den sena andra tempelperioden, dvs. första hälften av det första seklet före vår tideräkning (fvt.) Rullen består av ytterst tunn djurhud, endast 1/10 mm, vilket är det allra tunnaste materialet bland fynden i Qumran. Ytterligare två verk av samma ämne har påträffats i grottorna, och forskarna tror, att alla tre verken är kopior av en huvudkälla, som tillkommit i Israel någon gång under den andra hälften av det andra seklet fvt. (ca. 120 fvt.) under den hasmoneiska prinsen Johannes Hyrkanus regeringstid.

Tempelrullen består av 18 pergamentark och varje ark har tre eller fyra textpalter. Rullens totala längd är 8,146 m och är således den största rullen bland Qumran fynden. Den senare halvan är av förståeliga skäl bättre bevarad än den förra. Rullen innehåller anvisningar hur Herrens tempel skulle byggas. Tempelområdet skulle enligt rullen bestå av tre koncentriskt kvadratiske gårdsplaner, som liksom tabernaklet stod i det israeliska ökenlägrets mitt. Eftersom många centrala uttryck för esséerna, såsom pre-

Fragment av Tempelrullen. Bild: Internet.

Bild ur br. Björn Ekbloms arkiv.

Rester av esséernas bosättning i Khirbet Qumran. Bild: Internet.

destinationen och "Ljusets söner" saknas i rullen, tror forskare, att de härstammar från en krets av överstepräster (zadokiter), vilka gömde rullen i en grotta under flykten från Jerusalem under romarnas förstörelse av staden år 70 evt. Dock har även många forskare förespråkat ett klart och tydligt inslag av esséernas kultur och religiösa inställning.

Kung Salomo lät bygga det första templet omkr. 957 fvt. Omkr. år 587 fvt. inträffade förstörelsen av Salomos tempel i samband med den babyloniska fångenskapen och konung Nebukadnessars deportation av judarna i tre etapper. Babylonien föll sedan samman och perserna tog över makten i området under Kyros II:s ledning, och han lät ättlingarna till de deporterade judarna få återvända till Juda rike omkr. 537 fvt. Ca. 42000 judar återvände, men en majoritet stannade kvar i det nya perserriket. Serubbabel lät bygga upp det andra templet, som stod klart omkr. år 516 fvt. Detta skulle byggas efter Salomos tempels förebild, men blev mycket enklare, vilket gjorde att många under bygget visade stor sorg över minnet av det första.

Under återkommande strider drabbades det andra templet av förstörelse, men med reparationer hölls det i användbart skick och Herodes den store var den som vidtog den sista reparatio-

nen av det som numera benämns Serubbabels/Herodes tempel. Det skövlades av romarna omkr. år 70 evt. och byggandet av det tredje templet lär ända sedan dess ha funnits med i varje sann israelits bön till Den Allra Högste. Enligt rykten skulle det i Israel och bland dess vänner pågå en insamling av tillräckliga penningmedel för att förverkliga denna fromma önskan och bön, inte enbart bland israeliter utan säkert även hos en stor del av hela kristenheten.

Esséerna

Trots att ordet essée/esséner inte förekommer av oförklarliga skäl i Bibeln, har denna israeliska folkgrupp med största sannolikhet och bevisligen även i Qumrandokumenten existerat i verkligheten. På Internet kan man läsa om denna grupp av israeler, att Esséerna var en grupp bland judarna, beskriven av historikern *Flavius Josefus*, *Plinius den äldre* och *den yngre*, *den kristne historikern Eusebius* och *filosofen Filon*. De fanns utspridda i Palestina, främst i Judéen. Nutida forskare identifierar dem ofta, helt eller delvis, med Qumransekten, vars skrifter återfinns i Dödahavsrullarna. Deras tro präglades av en mycket stark dualism mellan gott och ont, ljus och mörker och rätt och fel. Denna uppdelning skulle vid tidens ände utmynna i en slutgiltig kamp, där

ljuset skulle segra. Rent traditionellt stod esséerna mycket nära fariséerna, även om de tyckte, att dessa levde ett för mondänt liv, och därför kunde de ej heller acceptera översteprästens något väl markanta och överdådiga ställning i tempelkultens Jerusalem.

Esséerna skulle enligt Plinius d.ä. ha utgjort en folkgrupp vid Döda Havets nordvästra strand och de skulle ha levt ogifta, men ständigt blivit fler och fler genom att konvertiter anslutit sig till dem. De betraktades som ett politiskt parti, som var likvärdigt fariséerna och saddukéerna.

År 70 evt. har blivit en tragisk och kaotisk gräns i esséernas historia, då judendomens viktigaste attribut, Jerusalems Tempel, förstördes av de romerska barbarerna. Esséerna förmådde inte hålla sitt samfund intakt, utan relativt snart assimilerades de med fariséerna eller så anslöt de sig i större utsträckning till den judiska grupp som skulle generera dagens kristendom. 📖

TEXT: ROLF SÖDERBACK, X, 10 MS1j

BIBLIOGRAFI:

Internet
The Complete Dead Sea Scrolls In English;
 Geza Vermes; Allen Lane; Penguin; 1997
Josephus; Complete Works; translations
 William Whiston; Kregel Publications;
 1974

Vem är där?

*"Sist och slutligen är det väldigt få individer som under decennier, kontinuerligt utgjort en väsentlig del av frimurarsamhällets inneboende energi. Broder **Gunnar** är en sådan person. Med ett osvikligt, smittsamt gott humör, outhärlig energi och knivskarp förmåga i det frimureriska, har han länge varit en i det närmaste oersättlig drivkraft och inspirationskälla inom nästan alla områden i det åländska frimureriet."*

(Björn Geelhard)

Han är full av energi och har glimten i ögonen. Den 80 år fyllda **Gunnar Svahnström**. Hans familj består av hustru Birgitta, tre barn och sju barnbarn.

I skolan var det lite jobbigt. Gunnar har dyslexi. Det var svårt med rättskrivning och svårt att läsa. Något problem med mobbande elever hade Gunnar dock inte.

– Med åren har de här bekymren blivit lättare. Men under min tid som OM i SJL Ledstjärnan fick jag jobba lite extra. Jag övade en hel del på diktionen och pauserna.

Som ung var Gunnar en aktiv och mångsidig idrottare. Han hade gott bollsinn. Det innebar fotboll och speciellt bandy. Bandy var en stor sport på Åland på den tiden. Som vuxen spelade Gunnar tennis tre gånger i veckan.

På vintern var det i ungdomen längdskidåkning som intresserade Gunnar. Och slalom som vuxen.

Telegrafist och byggnadsingenjör

Gunnar Svahnström utbildade sig till telegrafist. Efter det var han tre år till sjöss på en svensk styckegodsbat. Den gick främst i trafik på kontinenten och Medelhavet, men gjorde även resor genom Suezkanalen till Persiska viken.

– Jag jobbade som telegrafist. Kontakter med yttrevärlden sköttes telegrafiskt med morse-tecken. I slutprovet vid Navigationsskolan skulle man klara 120 tecken per minut. I praktiken blev det som om handleden tänkte själv.

År 1960 gick Gunnar i land. Då inledde han studier vid Stockholms tekniska institut. Som byggnadsingenjör utexaminerades han som primus i sin grupp. Det ledde till sex år på en konstruktionsbyrå i Stockholm.

Gunnars bror Stig och hans hustru Myrielle hade öppnat en arkitektbyrå i Mariehamn. De behövde mera folk och Gunnar flyttade hem till Åland. Här stannade han på byrån i 20 år och arbetade i huvudsak med att uppgöra arbetsritningar och att vara handläggare.

På 90-talet minskade byggnadsjobben. Då grundade Gunnar sin egen firma GS-konsult, där han åtog sig projektledaruppdrag och andra typer av konsultuppdrag. I fjol lade han ner firman.

Segling

I tonåren väcktes Gunnar Svahnströms intresse för segling. I början var det kappseglingar med haj-båt som gällde. Men han har också kappseglat med större båtar, bl.a. Gotland runt.

Gunnar har aldrig ägt en egen segelbåt. Ändå har han i vuxen ålder seglat ca en månad varje sommar. Seglarintresset delar han med sin hustru. Bröllopsresan var en tur med haj-båt runt Åland. Nu är det slutseglat. Det är stugan på Båtsmanholmen som gäller.

Frimurare

Gunnar Svahnström blev frimurare år 1971. Det blir en 47 årig frimurerisk vandring.

För frimureriet fanns det en klangboten i familjen. Hans mamma var inte kyrkligt aktiv, men hon hade esoteriska och andliga intressen. Och en "god dialog med Gud".

– Har man någon gång ställt frågan varifrån, var och varför så blir det naturligt att stiga in i Frimurarorden.

Efter grad tre blev Gunnar musikföreståndare. Och småningom ceremonimästare i fyra år.

– Jag trivdes jättebra med det uppdraget. Jag njöt av att vara i centrum i logen. Att få ritualen att flyta. Och att skapa en broderlig stämning.

Så var Gunnar ABB, FBB, AD och FD. Och år 1992 fick han förtroende som ordförandemästare.

– Jag hade goda läromästare. Fjalar Grönberg, det åländska frimureriet fader, hade varit ämbetsman i 24 år, varav O och OM i 15 år. Och före mig hade Thor-Alf Eliasson varit OM i 18 år. Redan under Thor-Alfs period fick jag som deputerad mästare ofta dra logen. Det var en bra skola.

Det mest spännande projektet under Gunnars 12-åriga OM-period var det nya Frimurarhuset. Bröderna lade ner minst 14000 talkotimmar på renovering och ombyggnad. Huset innebar ett kolossalt lyft för frimureriet på Åland.

Gunnar Svahnström tilldelades Prins Bertils frimurarmedalj år 2005.

TEXT OCH FOTO: PETER HEINSTRÖM, X

Under hösten uppmärksammar vi flere högtider som har sina rötter i "den gamla kyrkan" men som i modern tid fått en mer sekulär utformning. Den nyaste utvecklingen som de senaste åren nått de nordiska länderna från den nordamerikanska kontinenten är Halloween. Den kanske inte känns helt bekväm och de direkta anknytningarna till Alla Helgons Dag är inte helt tydliga, men de finns.

Sedan 800-talet har vi i Norden firat en alla helgons dag vid månadsskiftet oktober/november, tills Riksdagen år 1772 fastslog att den dagen skall vara den första söndagen i november. På 1950-talet flyttades den till första lördagen i november och den ordningen gäller fortfarande i både Finland och Sverige.

Det nya inslaget i detta firande har ju någon beröringspunkt med det europeiska allhelgonafirandet, men har hos oss fått låna drag också av folkliga traditioner kring påsken. Liemannen och spökena har paralleller i våra häxor och trollkarlar. De ägnar sig dessutom åt samma slags övningar, det vill säga att springa runt och tigga godis, "trick or treat" som de säger.

Ursprungligen var Alla Helgons dag ett sätt att samla upp alla småhelgon som inte fick plats i den helgonkalendern, och traditionen fortsatte också efter den stora kyrkodelningen 1054, det vill säga i både den västerländska katolska och den österländska ortodoxa kyrkan, om än vid andra tidpunkter under kyrkoåret.

En särskild finländsk ortodox tolkning av detta firande inleds på 1950-talet, ungefär samtidigt som dagen blev den första lördagen i november. Ett visst internt tryck uppstod bland den ortodoxa kyrkans medlemmar, att anpassa sig till majoritetsbefolkningen och eftersom man firade en egen "alla heligas dag", den första söndagen efter pingst, behövde man ett annat tema för helgen i november. Kyrkomötet beslöt då att samla alla Heliga som haft en stor betydelse för Finlands ortodoxa kyrka till en dag och sedan dess firar man Karelens upplysare i början av november.

De är Sergei och Herman av Valamo (klostrets grundare), Arseni från Konevitsa (klostrets grundare med den finländska ortodoxa kyrkans heligaste ikon i händerna), Alexander från Syväri (grundaren av Den Heliga Treenighetens kloster) och Trifon från Petsamo (klostrets grundare).

Här har man tillägnat sig en finsk tradition, anpassat den till majoriteten och gjort den till sin. Det är väl inte många som idag tänker på eller minns att detta en gång skett för att skapa en harmoni i relation till den dominerande kulturen. Intressant är att se hur snabbt det amerikanska, rätt kommersiella, kulturfenomenet Halloween blir en del av vår egen kulturtradition. 🇺🇸

TEXT: BERNDT ARELL, X

Karelens upplysare – finländska helgon, förankrade i finländsk kultur. Ikon målad av Marja Liisa Alm för den Finska ortodoxa kyrkan i Stockholm.

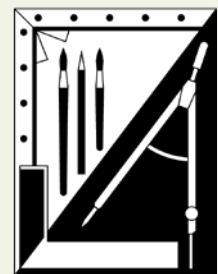

Illustration: Björn Selenius

Om att minnas de som GtEÖ

– eller bara busa lite

Var förberedd inför framtiden

Ibland händer det saker som man inte riktigt har räknat med. Du kan vara med om en olycka, drabbas av en sjukdom eller hastigt gå bort i förtid. Därför är det viktigt att du stannar upp och förbereder dig inför framtiden. Mitt bästa råd är; gör upp ditt testamente och din intressebevakningsfullmakt i god tid. Gör det i dag, när du mår bra och kan tänka igenom hur du vill ha det. Det är bättre att vara förberedd inför framtiden än att överraskas av den.

Kan man göra ett testamente om man har bröstsvulst?

Med ett testamente kan du bestämma hur din egendom ska hanteras efter döden. Enda begränsningen gäller möjliga bröstsvulster. De har rätt till halva värdet av förälderns egendom. Den egendom som blir över från denna så kallade laglott kan man själv bestämma över. Om inga bröstsvulster finns kan hela egendomen testamenteras så som man själv önskar.

Bäddar man för arvstvister?

Ta god tid på dig. Bilda dig en klar uppfattning om vad du vill att ska hända med din egendom efter döden. Tanken måste vara klar och språket entydigt, så att det inte uppstår en risk för tolkningar och gräl arvingarna emellan.

Ett testamente ska vara skriftligt, undertecknat och bevittnat av två personer som samtidigt är närvarande. Se till att det görs på rätt sätt, annars blir testamentet ogiltigt. Det är varje testators mar-
dröm, att de man vill komma ihåg börjar gråla sinsemellan.

Skydda dina nära och kära

Makarna gör nästan i regel ett inbördes testamente, som låter den som lever längre ha kvar nyttjanderätten till hela egendomen eller till vissa objekt; t.ex. sommarstugan eller lägenheten. Då kan man bo kvar i sitt hus även om barnen kanske äger en del av det utgående från sin laglott.

I modern tid slutar vartannat äktenskap i skilsmässa. De flesta skriver in i testamentet att den egendom som ärvs, ska vara enskild egendom för den som erhåller den. Det innebär att barnet inte behöver dela sitt arv med en make eller maka om det skulle bli en skilsmässa. Ett sådant villkor skall absolut anges i testamentet. Skattemässigt är det även klokt att rikta arvet delvis till barnbarnen, om så önskas.

Templets platta stenar

I äldre fransk frimurarlitteratur konstateras att templet grundläggs på de platta stenarna. När grunden håller så kan man bygga en bestående mur. De platta stenarna symboliserar pengar. Och pengar behövs för byggandet och underhållet av vårt tempel. Våra lägenheter och allas vår trivsel kräver underhåll och satsningar. I ditt testamente kan du bestämma att ett visst belopp skall tillfalla Orden eller rättare sagt understödsföreningen. Även ett mindre belopp hjälper bröderna att föra vidare vårt arv och upprätthålla vårt tempel. Det känns rätt att lämna ett litet belopp efter sig som tack för alla de fina upplevelser man fått erfara.

Gör en intressebevakningsfullmakt, så blir det lättare för dina anhöriga

Med en intressebevakningsfullmakt utser man den person som i framtiden sköter ens angelägenheter, ifall man själv en dag inte längre är förmögen att sköta dem. Man kan även bli tillfälligt oförmögen att sköta sina angelägenheter på grund av olycka eller sjukdom. Det är viktigt att vara förutseende, annars kan dina nära få stora problem med bankerna. Det kommer jämt nya och strängare regler om bankärenden, och dina nära kan i vissa fall få svårig-

heter att sköta dina bankärenden. Ifall man råkar ut för någonting oönskat vet man att ens angelägenheter sköts av en person man litar på, själv har valt och på ett sätt som man själv har bestämt. Att fatta dessa beslut medan man är frisk och har full funktionsförmåga känns tryggt. Det gör det hela även lättare för anhöriga att veta vad man önskar då man själv inte längre kan besluta i sådana angelägenheter.

Intressebevakningsfullmakten görs skriftligt och är strängt formbunden på samma sätt som testamentet. Den person som befullmäktigas i intressebevakningsfullmakten är en betrodd person. Det är oftast maken eller maken, ett barn, någon annan nära anhörig eller en vän.

Intressebevakningsfullmakten ger i allmänhet fullmakter när det gäller såväl ekonomiska som personliga angelägenheter. Det innebär i praktiken beslut ifråga om hälso- och sjukvård, såsom val av vårdplats eller givande av tillstånd i samband med viktiga vårdbeslut. Men, fullmakten kan begränsas. Den kan t.o.m. begränsas till att gälla enbart en bestämd del av förmögenheten eller en viss rättshandling. Den befullmäktigade har inte rätt att ge gåvor om inte så uttryckligen bestämts i fullmakten.

Intressebevakningsfullmakten bör vara undertecknad av både fullmaktsgivaren och två vittnen, vilka inte får vara nära släktingar. En intressebevakningsfullmakt som bevitnats av jäviga personer är inte användbar. Det är

ingen dålig idé att ge den undertecknade handlingen åt den befullmäktigade för förvaring. Den går inte att missbruka eftersom intressebevakningsfullmakten tas i bruk först då fullmaktsgivaren inte längre kan sköta sina egna angelägenheter. Den träder i kraft genom att man till magistraten inlämnar en ansökan om att få den fastställd. Till ansökan måste man bifoga den ursprungliga intressebevakningsfullmakten samt ett läkarutlåtande över fullmaktsgivarens oförmåga att sköta sina egna angelägenheter.

Den befullmäktigade är skyldig att omsorgsfullt sköta sin huvudmans angelägenheter, föra bok över fullmaktsgivarens tillgångar och skulder samt över händelser under redovisningsperioden. Därtill bör en s.k. egendomsförteckning tillställas magistraten då uppdraget inleds. Magistraten övervakar vid behov den befullmäktigades verksamhet.

Agera nu

Eftersom man kan uppdatera ett testamente hur många gånger som helst, så är det aldrig för tidigt att upprätta ett testamente. Detsamma gäller intressebevakningsfullmakten. Om du har ett testamente och/eller en intressebevakningsfullmakt sedan tidigare är det bra att se över dem med jämna mellanrum och uppdatera dem om behov finns. Agera nu, så att du kan känna dig trygg och är förberedd inför framtiden. 📄

TEXT: ESA WUORENPÄÄ, IX

Bokrecension

Kay Pollak

att välja Glädje

När du tänder en ficklampa i mörkret synliggör ljusets sken det du lyser på men det övriga som finns i mörkret runt om kring har du svårt eller omöjligt att se. Det samma gäller när du möter en annan människa. Det lär vara så att en var människa kan varsebli ca 20 % av den verklighet som finns runt omkring oss. Resten 80 % förblir ett diffust informationsbrus som vi inte varseblir. Den här insikten kommer tydligt fram i ögonvittnesskildringar där många individer sett samma händelser men tolkat och minns dem olika. Om du själv vill uppleva fenomenet kan du gå och titta på en dryga en minuts film om två bollspelande lag. Det gäller att räkna hur många passningar det vita laget gör. <https://www.youtube.com/watch?v=vJG698U2Mvo>

Vad har då det här för betydelse för oss vanliga människor i vardagen? Vi kan göra ett litet tankeexperiment. Under bröddramåltiden hålls ett tal. En av åhörarna tänker under talets gång, vad tråkigt tal och även dåligt utfört. En annan tänker, vad intres-

sant och personligt tal. Ingendera tanken är neutral. Den ena tanken skapar motvilja (en rörelse bort). Den andra tanken skapar välvilja (en rörelse mot). Två olika tankar fyllda av meddelanden till den som tänker tankarna skriver Pollak i sin bok.

Vidare skriver han: "Mina tankar om andra människor är meddelanden till mig – om mig". Pollak sammanfattar det här i följande mening "I varje möte med en annan människa kan jag få reda på något om mig själv". När jag först läste det här, tänkte jag att nåja, månnatro det inte är att litet ta i. Det finns ju på riktigt totalt hopplösa människor och dem "kan man bara tycka illa om". En kort tid efter att jag läst boken uppstod en situation av irritation hos mig i en relation till en annan människa och då kom jag ihåg Pollaks påstående. Efter en stunds eftertanke så måste jag erkänna för mig själv att den irriterande tanken var inom mig, skapad av mig, och att den väckte starka känslor hos mig för att mötet påminde om en svaghet jag har inom mig men som jag gärna vill totalt glömma bort.

Om vi återgår till metaforen "Ijusets sken" så kan man fråga sig om det är så att när vi tror oss ha en bild av en annan mänska så har vi skapat vår bild utgående från mycket knapp information. Den informationen tolkar vi genom våra egna värderingar och tillkortakommanden. Vår reaktion i mötet med en medmänniska lyser mera upp vårt eget ego än den andra människans väsen. Det här kan vara svårt att acceptera. Pollak framför en viktig grundsats: "Varje tanke jag har om en annan människa skapar antingen glädje, harmoni och balans inom mig – dvs. lycka eller någon form av störning, irritation och avstånd – dvs. olycka." "Det är mina tankar om det som händer mig som bestämmer mina känslor. Ändrar jag tanke ändras känslan."

Människan har egentligen bara två måsten i livet, det ena är att vi måste dö någon dag och det andra måstet är att göra val. Vi måste ständigt välja mellan alternativ. Endera låter vi slumpen eller någon annan välja för oss eller så väljer vi själv. Men det sker alltid ett val. De flesta valen är rutinmässiga som vi inte direkt tänker på och vissa val föranleder stor vanda och kan vara svåra att fatta. Men hur det än är går livet hela tiden vidare och på ett eller annat plan sker det ständigt ett val.

När vi känner oss fel behandlade eller som ett offer över omständigheterna så väljer vi den känslan framför att välja att försonas. Det är inte alltid möjligt att välja bort något, t.ex. en olycka, en stor oförrätt eller en sjukdom, men vi kan alltid välja hur vi förhåller oss till det som sker. Det är som Viktor Frankl, som överlevde Auschwitz, skrev i boken *Livet måste ha en mening*: "Allt kan man ta ifrån människan. Utom en sak – den yttersta friheten att välja förhållningssätt till det som livet för med sig."

Ur detta kan man också utkristallisera ett till synes mycket provokativt påstående: "Ingen kan såra mig utan mitt medgivande." Ja, hur är det? När någon säger något dumt till mig eller kanske inte överhuvudtaget "ser mig", är det den personen som bestämmer att jag skall bli sårad, eller är det en tankekonstruktion inom mitt eget huvud som trigger igång känslan? Hur svårt det än kan tänkas vara att acceptera denna tanke så är det nog så som Viktor Frankl skrev, det är omöjligt att frånta människan friheten att själv bestämma hur man förhåller sig till det som sker.

Pollak hävdar samma sak på följande vis: "Varje gång du är störd och irriterad på någon har du gjort en tolkning av verkligheten som är felaktig."

Han fortsätter vidare med följande:

"Det jag kan förändra är hur jag uppfattar mig själv. Det jag kan förändra är hur jag uppfattar andra människor. Människor förändras när jag ändrar uppfattning om dem. Världen förändras när jag ändrar uppfattning om den."

Nästa gång när jag känner mig sårad eller störd kan jag tänka att här har jag något att lära mig. Varför känner jag mig sårad? Hur skulle det vara att utgå från tanken att det är tråkigt för den andra parten att uttrycka sig så bristfälligt eller osant fult mot mig och att personen måste vara ur balans på något sätt. Det senare alternativt gör mig inte sårad men väcker kanske en smula medlidande och empati för den andras tillkortakommanden. Det finns en ny väg att gå.

Pollak skriver:

"Jag går gatan ner.
Det finns ett djupt hål i trottoaren.
Jag ramlar i.
Jag är förlorad. Jag är hopplös.
Det är inte mitt fel.
Det tar en evighet att finna vägen ut.

Jag går gatan ner.
Det finns ett djupt hål i trottoaren.
Jag låtsas att jag inte ser det.
Jag faller ner igen.
Jag kan inte tro att jag är på samma plats!
Men det är inte mitt fel.
Det tar fortfarande lång tid att komma ut.

Jag går gatan ner.
Det finns ett djupt hål i trottoaren.
Jag ser att det är där.
Jag ramlar fortfarande i det; det är en vana.
Mina ögon är öppna.
Jag vet var jag är.
Det är mitt fel.
Jag kommer ur det omedelbart.

Jag går samma gata ner.
Det finns ett djupt hål i trottoaren.
Jag går vid sidan av hålet.
Jag tar en annan gata."

Att välja Glädje av Kay Pollak, ISBN 978-91-85567-16-4, är en tankeväckande och lättläst bok som jag mycket gärna rekommenderar.

TEXT: GEORG LILJESTRAND, X

Frimurarresa till Windjammerloge

Broder Rolf Söderback i Mariehamn planerar en resa till Windjammerloge i Tyskland i slutet av maj nästa år. Han önskar ett **preliminärt intressebesked**. Prisuppgifter och resealternativ är ännu öppna. Men hör av er till Rolf om ni är intresserade. Programmet ser ut så här:

Das Programm für die Windjammerloge 2019 sieht wie folgt aus:

Freitag, 24. 05. 2019

ab 15:00 Uhr	„Check In“ auf der „Passat“ Anreise der Schwestern und Brüder
17:30 Uhr	Bootsfahrt nach Lübeck (EUR 10,00 p. P.).
19:00 Uhr	Besichtigung des Lübecker Logenhauses
20:00 Uhr	Mit dem Nachtwächter durch Lübecks historische Altstadt
21:30 Uhr	Abendessen in der "Schiffergesellschaft (Selbstzahler)
23:00 Uhr	Bus-Transfer nach Travemünde (EUR 5,00 p. P.)

Samstag, 25. 05. 2019

7:00 - 11:00 Uhr	Seemanns-Frühstück
11:15 Uhr	Der Priwall zu Fuß - Wanderung am Strand durch das NSG. Alternativ: Freie Verfügung
ab 15:00 Uhr	„Check In“ für Anreisende am Samstag
16:00 Uhr	Sektempfang
17:00 Uhr	WINDJAMMER-LOGE TA I Festzeichnung: Br. Peter Sünnewold, Distriktredner SH/MVP.
17:00 Uhr	Damenprogramm Kaffee und Kuchen auf dem Priwall.
19:30 Uhr	Gemütliches Beisammensein in Luke 2 Abendessen gemäß Vorbestellung, Musikalische Unterhaltung.
24:00 Uhr	Externe Teilnehmer verlassen das Schiff, gemütlicher Ausklang für Übernachtungsgäste.

Sonntag, 26. 05. 2019

7:00 - 11:00 Uhr	Seemanns-Frühstück
Bis 12:00 Uhr	„Check Out“ Abreise der Schwestern und Brüder

32:a gången turnering

„Vi har nalkats greenen genom de sju märkvärdiga slagen“

Tyrgils Frimurargolf 2018

Åter igen en underbar sommardag ledsagade inalles 29 bröder och 12 följeslagare, då Tyrgils Frimurargolf inleddes torsdagen den 9 augusti på Virvik Golfs välskötta golfbana. Broder Lasse Lindqvist hälsade samtliga välkomna och konstaterade att det nu var den 32 gången som denna anrika turnering ordnades. Broder Aki Hopea, tidigare kapten för Virvik Golf, gav några goda tips inför den gemensamma starten kl. 10.00.

Golf är ett synnerligen mystiskt spel där den psykologiska faktorn spelar en väsentlig roll. En skicklig spelare med lågt handicap kan plötsligt inse, att spelet inte löper som önskat fast tekniken nog är finslipad längs med säsongen. Detta kunde några av bröderna notera åtminstone i den undertecknades grupp och då uppkom strofen som står skriven

i rubriken, ackompanjerad med ett glatt gemensamt leende. Noteras bör, att de sju slagen uppstod i en situation där fyra slag hade varit idealet. I gruppen framför oss fick vi emellertid se lysande prestationer, något som senare bekräftades också i den slutgiltiga resultattavlan.

RESULTAT:

Serie bröder: 1. Patrick Wackström, 2. Timo Ahvenainen, 3. Aki Hopea.
Serie följeslagare: 1. Gunhild Werthmann, 2. Heidi Nyström, 2. Johanna Jönsson.

Efter fullbordat spel samlades nöjda golfare till en gemensam måltid, påföljd av prisutdelning och övrigt "medaljregn". Detta genom att alla fick med sig ett litet pris i god broderlig anda.

Vinnaren i mitten, br. Patrick Wackström, flankeras av br. Tom Ahvenainen (silver) och br. Aki Hopea (brons).

Br. Lasse Lindqvist är värd ett stort tack för arrangemanget. Ett stort tack också till alla deltagare då det är ni som gör evenemanget. Väl mött i Borgå under dessa tecken också nästa år!

TEXT: PEIK JANSSON, VIII, FT, TYRGILS

Foto: Robert Stolpe

S:t Henriks sommarmöte 2018

Under en längre tid har **Johanneslogen S:t Henrik** hållit ett sommarmöte i slutet på augusti. Mötet har anordnats i Åbo med omnejd och denna sommar stod Kimitoön i turen. Närmare sagt var det Högsåra och där Farmors Café. Resan ordnades av broder **Robert Stolpe**.

Resan gjordes torsdagen den 23 augusti och till Högsåra kom samtliga bröder med en för ändamålet av vår förtrogne **Östman** hyrd buss. Bröderna var 31 till antalet. Bussen tog sig sedan till Högsåra med landsvägsfärja, vilket innebar att bröderna fick skjuts ända fram.

Vi samlades först på Villa Cecilia, som har en brokig historia. Denna förtäljdes av den på ön boende **Mats Enberg**. Mats, som är gift med **Ylva** som står för Farmors café, redogjorde sedan

kort Högsåras historia och hur ön i långa tider fungerade som hemplats för de lotshemman, som försett skärgården med lotsningstjänster. Även farledsskötsel har man skött om i samband med lotsningen. Mats redogjorde även för det pionärbete som gjorts med vindmøllor för att förse ön och närbygd med elektricitet.

Foto: Matti Huuila

Foto: Matti Huuila

Efter föredraget flyttade bröderna över till Farmors Café, där redan förrätten var uppdukad. Farmors Café, som drivs av Mats och Ylva Enberg tillsammans med sina döttrar Amanda och Alexandra, är vida känt även internationellt för sin exklusiva atmosfär och sin goda mat. Caféet inledde sin verksamhet för snart 30 år sedan i huset där farmor bott. Då serverades enbart kaffe och hemlagade tårter. Numera har stället ca 200 platser både inomhus och utomhus, och står värd årligen för flera tillställningar. Den första tiden skötte stället enbart av Mats och Ylva, nuförtiden är ett 30-tal sommarjobb-knutna till Caféet. Dessa består även av en internationellt brokig skara.

Måltiden avnjöts under god samklang. Menun var: Toast Skagen à la Farmors café, krossad potatis med grillad flankstek och kakor med kaffe & avec. SJL S:t Henriks förutvarande OM **Lasse Lindh** avtackade värdparet efter måltiden. Han konstaterade att måltiden varit superb, och att bröderna stortrivits med tillställningen.

Därefter bordade bröderna åter bussen, och via färjan återkom man till Kimitolandet och ställde kosan mot Åbo.

TEXT: **BO GYLLENBERG, IX**

Foto: Johnny Rillinghaus

AGL:s höstprolog i Svartå kyrka

Som traditionen bjuder höll SJL Axel Gabriel Leijonhufvud sin prolog (=inledning) d.v.s. terminsstart denna gång i Svartå kyrka. Under 1600-talet ansågs det svårt för arbetare till ett järnbruk, om man inte kunde fira gudstjänst i en närbelägen kyrka. En brukskyrka byggdes i Svartå i början av det århundradet. Den nuvarande kyrkan togs i bruk år 1761. Den är rätt spartanskt inredd. Ett blickfång är predikstolen från år 1705.

Prologen leddes av FT **Pentti Raunio**, VI. Han tog fasta på stjärnhimlen.

– De ljusa sommarnätterna är förbi. Nu lyser höstens klara stjärnhimmel. Under den samlas vi frimurare till arbete.

Pena fördjupade talet genom att läsa två bibeltexter där stjärnan och stjärnhimlen beskrivs.

Barytonen **Tony Vuorinen** sjöng två sånger; Ave Maris Stella av Edvard Grieg och "Come Unto Him" ur Messias av G.F Händel. På orgeln spelade han Magnificat – Marias lovsång.

Prologen avslutades med kyrkkaffe.

TEXT OCH FOTO: **PETER HEINSTRÖM, X**

Frimurarluncherna i Vasa våren 2019

9.1. 23.1. 6.2. 20.2. 6.3. 20.3. 3.4. 17.4. 8.5. 22.5. kl. 12–14 på Svenska klubben Strandgatan 4 pris 12 €. Anmälan på nätet eller via sms till Anders Brunberg 040-5021 567.

Broderligen välkomna
Anders Brunberg

Rättelse

I texterna för bilderna på sid 11 i FB 3/2018 hade tyvärr insmugit sig ett fel. Texten för Bockska huset och för Anders Hellenius hus hade gått i kors.

Bockska huset, omgjort till oigenkännlighet för en 1700-falsbroder av Carl Ludvig Engel på 1800-talet. Här sammankom S:t Augustin mellan 1764 och 1766.

Anders Hellenius hus, vid dåvarande Stora Gatan liksom det Bockska huset, i dag med adressen Alexandersgatan 24. Inte heller det huset ser alldeles lika ut som då S:t Augustin sammankom här 1767–81, och återigen 1795–1809 med Anders Hellenius son Fabian af Enehjelm som hyresvärd. Huset påbyggdes på 1800-talet med en tredje våning.

LU RAKENNUS

VN BYGGGSERVICE

[illegible]

När korsordet är ifyllt, sätts bokstäverna i de numrerade rutorna här nedan och sänds per e-mail eller post in remsan (1-12) eller ordet med namn och adress till Rolf Söderback, Skarpansvägen 23A6, 22100 M:hamn eller [rolf.soderback\(at\) aland.net](mailto:rolf.soderback@aland.net). Den dragna vinnaren med rätt lösning får en skraplott per post. Lycka till!

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

SAKNAD
ETT FINLANDSSVENSKT ÖDE 1944
SOLDAT
CLAES DAHLBERG

Beställa Boken:
SaknadSoldat.com

FORMTEX OY
Clothes for Gentlemen

FESTKOSTYMER

- Frackar
- Smokingar
- Festskor
- Tillbehör

www.frakki.fi

Kontakta Br. Charles Elmgren
info@formtex.fi eller 0400 440899

		Ö	D	E		S	RHS 2018
	D	E	N	G	A	M	
	E	T	A	N	O	L	
A	L	N	*	O	L	E	
M	A	Y	*	M	*	J	

		F	S				*	G	A	S	*	L	Ä
	L	A	T	I	N	S	K	T	K	O	R	*	M
	A	S	O	C	I	A	L	T	A	F	S	*	F
	N	A	P	R	I	N	C	E	P	I	P	A	Ö
	S	D	P	C	*	A	C	M	E	*	Ä	A	R
	E	T	*	*	*	T	*	P	L	*	P	*	F
	T	E	G	E	M	O	D	E	L	L	E	*	Ö
U	T	G	A	L	L	R	A	L	E	*	L	Ä	R
	B	E	R	*	*	I	R	I	T	*	A	R	R
	Ä	L	N	*	K	U	R	R	*	E	R	G	O
	G	V	*	*	A	M	O	U	R	*	E	*	C
	E	Ä	*	E	S	*	C	I	*	B	N	*	H
B	O	G	E	N	*	O	K	N	E	R	*	O	N
	C	G	*	K	Ä	D	A	*	N	A	*	R	U
RHS 2018	H	T	R	I	F	O	L	I	E	B	Ä	G	E

Lösningen till kryss nr 3•2018

Som inlämnare av rätt lösning och därmed även vinnare i kryss nr 3/2018 blev **Birger Sandell**, Mariëhamn. En skraplott kommer på posten. Vi gratulerar!

SANKT JOHANNESLOGEN

www.sydkorset.com

VÄLKOMMEN TILL SPANIEN!

axtours.ax

För mer information om reseprogram,
pris och bokning, se www.axtours.ax

KRYSSNING MED SEGELFARTYGET SEA CLOUD II

Från Andalusien till Katalonien
Cadiz-Barcelona 23 april–1 maj 2019

ARRANGERAS I SAMARBETE MED TIDNINGEN ÅLANDS SJÖFART

Pris från 4 095,-. Läs om den underbara resan och om vad som allt ingår
i resans pris på vår hemsida www.axtours.ax eller beställ programmet av oss.

Axtours.ax Ab Storgatan 14 Tel: +358 18 512 17 info@axtours.ax

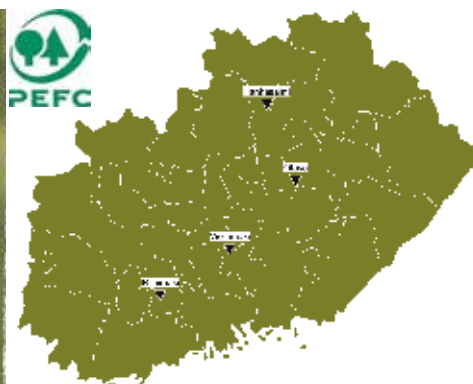

Din partner i bästa virkesaffärer

www.versowood.fi

Tel: 010 8425 100

versowood

Kvalitetsdäck och betjäning
på svenska

Däckmarket Kyrkslätt
Ringkanten 2, Ring 3, MASABY
09-297 7078 – rengaspiste@jippii.fi

Hekra Oy Ab

Bygger Rakentaa

Gropvägen 6 10600 Ekenäs • Tel: 0400 551640
E post: kjell.backman@pp.inet.fi

KRauta

SNABB
MONTERING.
ENKELT OCH
BEHÄNDIGT!

LUFTVÄRMEPUMP PANASONIC CZ9SKE CS-CU

Panasonic CZ9SKE -luftvärmepump med nya miljövänligare R32-köldmedlet producerar värme effektivare och renare än tidigare. Lämplig för 25-100 m² utrymmen. Underhållsvärme 8-15°C. Energiklass A+.

MONTERING

Basmontering 590,-
Fråga mera av våra försäljare

990,-

KARIS

Bangatan 82, Karis
Tel. 019 279 31 vard. 7-19, lö 9-15

EKENÄS

Pehr Sommars gata 6, Ekenäs
Tel. 019 223 443. Vard. 7-19, lö 9-15

KPlussa ●●●●●●
 k-rauta.fi

Kom med på Pilgrimsvandringen för frimurarbröder jämte damer 26.4 – 3.5.2019 till Santiago de Compostela. År 2019 följer vandringen den s.k. Camino Inglés vägen från Ferrol till Santiago de Compostela.

Resans preliminära program är:

26.4.2019 flyg från Helsingfors till Santiago de Compostela

27.4. – 1.5.2019 själva pilgrimsvandringen till Santiago de Compostela från Ferrol över Pontedeume – Betanzos – Bruma och Marantes. Dagsetapperna varierar mellan 12 och 29 km, totalt 118 km. Vandringen slutar med pilgrismässan i katedralen i Santiago de Compostela

2.5.2019 bekantar vi oss med Santiago de Compostela, dess historia och sevärdheter

3.5.2019 flyg från Santiago de Compostela till Helsingfors

Under resan bor vi i små trevliga hotell i 2 personers rum med eget WC och egen dusch. Under själva vandringen för servicebilen allt vårt bagage till följande övernattningsplats så vi bär med oss endast det vi behöver för respektive dagsetapp.

Preliminärt pris

för vandringen är € 1.750,00 / person i dubbelrum, singelrums tillägg 300,00 /person.

I priset ingår flyg tur-retur, halvpension (frukost och middag), alla nödiga buss- och biltransporter under resan samt egen servicebil under hela vandringen.

Gruppens storlek är begränsad till 20 personer.

Som guide och reseledare fungerar Guy Catani.

Är du intresserad tag senast den 31.12.2018 kontakt med Guy Catani, 0400-447890 eller guy.catani@frimurarorden.fi

Broderligen välkomna med på denna frimurar-pilgrimsresa!

En frimurarresa i Johanniter riddarnas fotspår på Rhodos 22–29.9.2019

Kom med på en frimurarresa med våra damer till Rhodos 22–29.9.2019. Upplev Johanniter Riddarnas arv och anda under guidning av vår grekiska frimurarbroder Kosta Panagos, en verklig kännare av riddararvet på Rhodos. Under resan bekantar vi oss med riddarnas liv och leverne samt Rhodos otroliga historia. Ja, inte bara riddarhistorian utan även det mångsidiga kulinariska köket som Rhodos bjuder på.

Preliminärt pris är € 2.000,00 / person i dubbelrum, singelrums tillägg 280,00 /person.

I priset ingår flyg tur-retur, frukost alla dagar, 4 x lunch, 5 x middag inklusive måltidsdryckerna, alla lokala bussresor med privat minibuss och alla båtresor.

Gruppens storlek är begränsad till 20 personer.

Som reseledare fungerar Guy Catani.

Är du intresserad tag senast den 31.12.2018 kontakt med Guy Catani, 0400-447890 eller guy.catani@frimurarorden.fi

Broderligen välkomna med på denna frimurare resa till Rhodos!

Bröder, upplev grad I i SJL S:t Augustin lördagen den 19.01.2019 kl. 14:30

Har du aldrig, eller sällan besökt Ordenshuset i Helsingfors? Lördagen den 19 januari 2019 ordnas en dagsloge i gr I för alla bröder inom 6. fördelningen. Ett unikt tillfälle att träffa bröder från andra frimurarsamhällen och bekanta sig med vårt Ordenshus i Helsingfors.

Samla ihop dina bröder och besök SJL S:t Augustin.

- Visning av lokaliteterna kl. 13:00
- Logen kl. 14:30
- Brödramåltiden kl. 16:00, måltidens pris 23€.
- Hemfärd ca kl. 18:00

Obs, begränsat antal platser, anmäl dig genast på webben på SJL S:t Augustins sidor! Broderligen välkomna!

För mera information jarl.soderholm@frimurarorden.fi eller 0400 590 789

*Vi tackar annonsörerna och önskar
alla En Fridfull Jul och Ett Gott Nytt År*

Oy S.W.Lauritzon & Co Ab
www.lauritzon.fi

Oy Man-Berg & Son Ab
www.manbergson.fi

Göran Härmälä
Vanda

FORMTEX OY
Clothes for Gentlemen

FESTKOSTYMER

FRACKAR • SMOKINGAR • FESTSKOR • TILLBEHÖR

Nu också vita skinnhandskar
av hög kvalitet, 35 €/par.
Kan skickas per post.

Kontakta Br Charles Elmgren
info@formtex.fi eller 0400 440 899

Butik: Norra Hesperiagatan 9 • 00260 Helsingfors

www.formtex.fi

SERVTEC Oy Ab
0500-564 227 | 0400-196 426

**Restaurant
GH
KLUBBEN**

Bryggerigatan 13, 10600 Ekenäs
Pärämokatu 13, 10600 Tammisaari

Antagna till S:t Johannes logen S:t Augustin

Kvalitetsspecialist
Kristoffer KRONLUND
Född: 04.07.1987 i Esbo
Faddrar: Lars Stormbom
Runar Hagen
Telefon: 040 580 0021
Reciperat: 04.09.2018

Företagare
Patrick CALANDER i Helsingfors
Född: 07.05.1968
Faddrar: Charles Elmgren
Lauri Turja
Telefon: 040 580 0021
Reciperat: 27.09.2018

Director, Hanken EMBA
Henrich NYMAN
Född: 08.05.1968 i Esbo
Faddrar: Peter Lindholm
Andreas Bäckström
Telefon: 0400 835 521
Reciperat: 04.10.2018

Ekonomie studerande
Filip JÄGERROOS
Född: 30.05.1997 i Strasbourg
Faddrar: Johan Jägerroos
Göran Westerholm
Telefon: 050 361 0989
Reciperat: 05.10.2018

Programledare
Ilkka KOSKINEN
Född: 21.02.1955 i Björneborg
Faddrar: Ralf Ilmoni
Martin Gardberg
Telefon: 040 580 0021
Reciperat: 09.10.2018

Antagna till S:t Johannes logen Ledstjärnan

Försäljare
Axel TÖRNEROOS
Född: 09.05.1993 i Mariehamn
Faddrar: Roland Stenvall
Stefan Blomqvist
Telefon: 0457 342 8452
Reciperat: 20.12.2017

Ekonom
Kenneth VICKSTRÖM
Född: 31.07.1991 i Mariehamn
Faddrar: Edgar Vickström
Roger Nordlund
Telefon: 040 754 1582
Reciperat: 03.01.2018

Tandtekniker
Kim ÅSTRÖM
Född: 16.03.1967 i Mariehamn
Faddrar: Mikael Lönnqvist
Mikael Lagström
Telefon: 040 556 0937
Reciperat: 31.01.2018

CIO
René ENGMAN
Född: 23.08.1961 i Kumlinge
Faddrar: Anders Johansson
Edgar Vickström
Telefon: 0400 744 348
Reciperat: 21.03.2018

Biträdande trafikchef
Jonas ONSHAGEN
Född: 04.01.1977 i Stockholm
Faddrar: Gunnar Silander
Andres Johansson
Telefon: 040 579 0177
Reciperat: 11.04.2018

Antagna till S:t Johannes logen Korsholm

Klasslärare
Markus Kurt Andreas HOLMLUND
Född: 09.02.1973 i Vasa
Faddrar: Timo Rautamo
Patrik Ehnström
Reciperat: 14.09.2018

Försäljningschef
Tomas Jan KÄLD
Född: 15.02.1973 i Jakobstad
Faddrar: Andreas Lindroos
Joakim Strand
Reciperat: 19.09.2018

Antagna till S:t Johannes logen S:t Peder

Verkställande direktör
Johan BJÖNVIK
Född: 18.10.1917 i Jakobstad
Faddrar: Sixten Fredriksson
Leif Nyström
Telefon: 0500 662 480
Reciperat: 18.09.2018

Lageransvarig
Thomas SANDSTRÖM
Född: 05.06.1966 i Jakobstad
Faddrar: Ben Svensson
Rolf Nilsson
Telefon: 0500 762 876
Reciperat: 28.09.2018

Antagna till S:t Johannes logen Axel Gabriel Leijonhufvud

Agrolog
Henrik Wilhelm NYBERG
Född: 05.11.1974 i Ekenäs
Faddrar: Mikael Wikström
Patrik Gustafsson
Telefon: 040 562 2772
Receperat: 26.09.2018

Polis, Äldre konstapel
Mikael NEEM
Född: 7.4.1977 i Göteborg
Faddrar: Fred Wilén
Ingmar Karlsson
Telefon: 040 829 6776
Receperat: 24.1.2018

Antagna till S:t Johanneslogen Tyrgils

Agronom
Nils STRÖMGÅRD
Född: 06.08.1955 i Lappträsk
Faddrar: Johan Dromberg
Kenneth Sandberg
Telefon: 040 189 0820
Receperat: 03.05.2017

Verkställande direktör
Otto NISSFOLK
Född: 1.12.1984 i Borgå
Faddrar: Sebastian Rusk
Daniel Svensson Rothés
Telefon: 040 558 6487
Receperat: 27.2.2018

Senior Vice President
Thomas BEIJAR i Vasa
Född: 09.06.1970
Faddrar: Fred Wilén
Ingmar Karlsson
Telefon: 040 838 660
Receperat: 20.9.2017

Manager
Mikael FAGERHOLM
Född: 27.12.1972 i Esbo
Faddrar: Johan Wiksten
Fredrick von Schoultz
Telefon: 040 562 1848
Receperat: 21.2.2018

Privatföretagare
Jimmy GUSTAFSON
Född: 15.11.1975 i Borgå
Faddrar: Patrick Wackström
Lasse Wallén
Telefon: 0400 718 355
Receperat: 15.11.2017

Diplomingenjör
Jonas PACKALÉN
Född: 25.7.1960 i Helsingfors
Faddrar: Kurt Krogell
Kjell-Åke Johnsson
Telefon: 040 549 1911
Receperat: 2.5.2018

Kundansvarig
Mats INGELIN
Född: 21.10.1963 i Borgå
Faddrar: Lasse Wallén
Ingmar Karlsson
Telefon: 0400 497 296
Receperat: 13.12.2017

Polities magister
Matti MERIVIRTA
Född: 13.12.1956 i Helsingfors
Faddrar: Carl-Gustaf Aminoff
Kim Gustafsson
Telefon: 050 573 5997
Receperat: 5.9.2018

Medicine licentiat
Adam ALEXANDERSSON
Född: 17.11.1982 i Halmstad
Faddrar: Fred Wilén
Ingmar Karlsson
Telefon: 045 892 9455
Receperat: 10.1.2018

Enhetschef, ICT utveckling
Axel EK
Född: 1.10.1978 i Borgå
Faddrar: Fredrick von Schoultz
Ingmar Karlsson
Telefon: 044 367 7347
Receperat: 19.9.2018

REFOX.FI

Reskontra - Varastohallinta - Kassa - Verkkokauppa
Vain yksi työkalu - myyjän työkalu.

Kapitelmästaren har per den 20 augusti 2018 gjort följande utnämning

Amanuens till Arkivarien (SCF)

I kraft av mitt ämbete förordnar jag den Högst lysande brodern **Henrik Lenck** som Amanuens till Arkivarien i Stor Capitlet i Finland fr.o.m. den 1 september.

Jag vill önska broder Lenck lycka och framgång i sitt nya värv!

UTDELADE HEDERSTECKEN INOM STOR CAPITLET I FINLAND

Prins Bertils Frimuraremedalj

– 21.09.2018 **Peik Kuuluvainen**, Vanda

RECEPTIONER I STOR CAPITLET I FINLAND

GRAD IX 14.4.2018

Ekonomie magister	Kristian Nygrén	PARGAS
Assistent	Kim Friis	KARLEBY
Diplomekonom	Johan Holmberg	HELSINGFORS
Psykolog	Jan Grajewski	VICHTIS
Verkställande direktör	Sven Westergård	LEMLAND
Fotograf	Thomas Kuni	JAKOBSTAD
Trädgårdsmästare	Magnus Sigg	PJELAX
Typograf	Krister Johansson	NYKARLEBY
Läkare	Lennart Lönnqvist	MARIEHAMN
Verkställande direktör	Patrick Wackström	JACKARBY

Vi gratulerar följande bröder som under 2019 firar 30, 40, 50 respektive 60 år som frimurare:

60 år			Antagningsdatum		
Bankdirektör	Andreas	Wärnhjelm	19.03.1959	GRANKULLA	X
50 år					
Diplomekonom	Lennart	Sanders	26.03.1969	MARIEHAMN	X
Bokföringschef	Bror	Andersson	14.11.1969	HELSINGFORS	X
Försäljningschef	Bo	Stenman	12.12.1969	KARLEBY	IX
Professor	Christer	Påhlsson	12.12.1969	HELSINGBORG	X
Diplomingenjör	Stig	Stendahl	18.12.1969	HELSINGFORS	VIII
Konsult	Peter	Fagerman	19.12.1969	KYRKSLÄTT	X
40 år					
Pensionär	Götrik	Sundberg	10.01.1979	GETA	X
Director cantus	Nils	Fagerlund	18.01.1979	PARGAS	X
Direktör	Guy	Catani	25.01.1979	HELSINGFORS	X
Affärsman	Tore	Johansson	21.03.1979	MARIEHAMN	X
Ingenjör	Billy	Murch	03.04.1979	UIMAHARJU	X
Apotekare	Leif	Polviander	07.09.1979	VASA	X
Ingenjör	Karl-Erik	Williams	19.09.1979	MARIEHAMN	X
Konsthandlare	Wenzel	Hagelstam	21.09.1979	HELSINGFORS	X
Diplomekonom	Staffan	Rågård	19.10.1979	HELSINGFORS	X
Örlogskapten	Erland	Mattsson	31.10.1979	GODBY	X
Direktör	Lars	Röj	09.11.1979	VASA	X
Politices magister	Henrik	Hellström	19.12.1979	GOTTBY	X
30 år					
Filosofie licentiat	Stig	Dreijer	18.01.1989	MARIEHAMN	X
Humanistiske kandidat	Leif	Holmberg	19.01.1989	ÅBO	X
Diplomingenjör	Leif	Rehn	26.01.1989	BORGÅ	X
Ekonomie magister	Hans-Viktor	Simolin	26.01.1989	GRANKULLA	X
Försäljare	Håkan	Masar	24.02.1989	KARLEBY	X
Överläkare	Nils-Gustaf	Eriksson	01.03.1989	MARIEHAMN	X
Ingenjör	Guy	Gustafsson	08.03.1989	MARIEHAMN	X
Sjökapten	Ralf	Degerlund	01.09.1989	BJÖRKÖBY	X
Arkitekt	Vesa-Matti	Honkanen	29.09.1989	VASA	X
Ingenjör	Carl-Johan	Frantz	03.10.1989	LEMPÄÄLÄ	X
Direktör	Henrik	Wallis	19.10.1989	SVÄRTINGE	X
Diplomekonom	Peik	Kuuluvainen	19.10.1989	VANDA	X
Kontorschef	Rainer	Forsman	27.10.1989	NÄRPES	X
Byråfunktionär	Johan	Nordenswan	30.11.1989	HELSINGFORS	X
Filosofie magister	Göran	Långstedt	07.12.1989	ÅBO	X
Tekniker	Jan	Sundström	08.12.1989	LARSMO	X
Filosofie magister	Sten-Erik	Fagerlund	13.12.1989	HAMMARLAND	X

GRAD X 5.5.2018

Kyrkoherde emeritus
Regiondirektör
Företagare
Merkonom
Företagare
Diplomingenjör
Agrolog
Sjöingenjör
Politics magister
Diplomekonom

Jan Gehlin
Max Jansson
Tom Forsbom
Martin Holmström
Kenneth Jönsson
Karl-Henrik Kurtén
Johan Svahnström
Christer Björkman
Fredrik Elgh
Jarl-Johan Nyman

SKARPNÄCK
VASA
MARIEHAMN
EKENÄS
HALIKKO
EKENÄS
LILLANDET
MARIEHAMN
JORVAS
HELSINGFORS

GRAD VIII 12.9.2018

Ingenjör
Ombudsman
Ingenjör
Filosofie magister
Biträdande stads-
direktör
Ekonomie magister
Köpmän
Senior Advisor

Henrik Karlsson
Bernt Bergman
Johan Stenström
Jöran Lundqvist

ST KARINS
ECKERÖ
BORGÅ
ÅBO

Fredrick Schoultz von
Fredrik Wirbergh
Kim Mattsson
Tony Rosenblad

BORGÅ
SIBBO
KIMITO
KUSTÖ

GRAD VIII 3.10.2018

Verkställande direktör
Skeppsmäklare
Chaufför
Utvecklingschef
Jordbrukare
Diplomingenjör
Agrolog

Björn Kalm
Jan Arppe
Henrik R Lindholm
Melker Olenius
Göran Härmälä
Lasse Wikström
Bengt Nyman

GOTTBY
HELSINGFORS
EKENÄS
VANDA
VANDA
HELSINGFORS
SVARTÅ

GRAD VII 6.10.2018

Musikmagister
Kapten
Företagare
Överstelöjtnant
Köpmän

Kaj Ekman
Markus Lahti
Kim Harjulin
Christian Wallin
Mikael Rajamäki

LOJO
VANDA
ESBO
HELSINGFORS
KIMITO

GRAD IX 13.10.2018

Krögare
Ekonomie magister
Utbildningsansvarig
Filosofie doktor
Vicehäradshövding,
pensionär
Konstnär
Ekonomie kandidat
Politics kandidat
Ekonomie magister

Jack Harju-Jeanty
Christofer von Bonsdorff
Staffan Malmström
Christopher Schmidt

MARIEHAMN
ESBO
EKENÄS
ÅBO

Kaj Rosendahl
Tomas Byström
Mikael Baarman
Sixten Norrgrann
Andreas Bäckström

BORGÅ
TAMMERFORS
ESBO
VANDA
ESBO

RECEPTIONER I ÖSTERBOTTENS STEWARDSLOGE

Grad VIII 27.04.2018

Ingenjör
Direktör
Medikalmästare,
sjukskötare

Christian Flink
Stig Holm

JAKOBSTAD
KARLEBY

Tom Smedlund

SUNDOM

Grad VII 28.09.2018

Verkställande direktör
Commissioning
Manager

Johan Westergård
Timo Lieskoski

VASA
SOLF

Ske allt så

Med ett småleende följde jag under våren med diskussionen om herrklubbar i Helsingfors. Rädslan för att umgås med kvinnor kändes så obegriplig. Till all lycka är dagens Finland ett rätt jämlikt samhälle. Kvinnorna är jämbördiga partner både privat och professionellt.

Ja, det är sant. Visst är det motiverat med sammanslutningar för endast män. Och för endast kvinnor. Allt beror på organisationens ändamål.

Jag har en personlig upplevelse av könsdragkamp. Jag blev medlem i "herrklubben" Ekenäs Rotaryklubb år 2002. Där skulle man – banne mej – inte ta in några kvinnor. Med stora leenden hänvisades det till doktor Blomqvist, som alltid hade hävdatt att han klarar sig utan kvinnor en och en halv timme i veckan. Ha,ha,ha, ha..... Suck.

Rotary International hade fattat beslut om att kvinnor var både välkomna och önskvärda. Rörelsens ändamål är att sammanföra personer i ledande ställning från olika yrken. Och att göra gott i samhället. Både lokalt och globalt. I detta finns ingen genusbegränsning.

Ett förslag om kvinnlig medlem kunde inte avslås med könsmotiv. Gossarna var därför eniga om att inga sådana förslag skulle göras. Jag erbjöd en sittande president att komma med förslag. Han sade sig vara för saken, men ville inte ta strid. Jag lät honom vara i fred.

Men sedan blev vår broder Stig-Henrik Wikström president. Han hade ruter i sig. Fyra kvinnliga medlemmar antogs. En manlig medlem meddelade att han avgår. Han var borta några månader, och så var han med igen. År 2014 hade klubben sin först kvinnliga president.

Nå men frimurarna då? Igen en gång; ändamålet avgör.

För vår Orden – Svensk frimurarorden – tror jag att det är bra som det är. Orden har som en organisation för män verkat i rätt oförändrad form i snart 300 år. Traditionen är ett värde i sig. Men, det är klart, när samhället förändras måste traditionen vägas och provas.

Avgörande är då, ordens ändamål att främja broderskap och förkovra den enskilda broderns andliga och etiska fördjupning. I brödragemenskapen finns en trygghet och en sinnesfrid som i sig har ett högre värde. Det räcker inte med att ha kul någon kväll i månaden. Vi skall nå djupare. Tillsammans. Vi män behöver egna platser att mötas.

I vardagen i den allmänna världen kan vi alla sedan tumla om i våra könsroller. Jämställt och tillsammans. Eller också inte.

Peter Kleinstäm

ATY1

Murar mellan människor

De rädda byggde murar.
Kinesiska muren, Hadrianus mur, Berlin muren.
För att innestänga de egna
eller utestänga de andra.
De rädda bygger murar.
Muren Israel-Palestina, muren Sydkorea-Nordkorea, muren på Cypern.
Nya planeras.
Av de rädda.

En frimurare murar inga murar
mellan människor.
En frimurare igenmurar hjärtats revor.
När det behövs.
En frimurare murar inre tempel.
Det behövs.

Redskapet är mursleven av treuddig skapnad.
Se här urkraften
att krama de egna och de andra.
Broderskap.
Vänskap.
Människokärlek.

Peter Heinström, X

BRÖDER. Låt gärna er lyriska förmåga lyfta till konkreta texter. Och skicka dem till Föreningsbandet. Vill det sig väl publiceras era alster här på bakpärmen.